

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRENME
YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİSİ

Abdullah ÇEVİK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı

Danışman: Yrd.Doç.Dr. Ayhan BAYRAK

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

2001

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZÜ**YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRENME
YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİSİ****Abdullah ÇEVİK****Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı****Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ocak 2001****Danışman: Yrd.Doç.Dr. Ayhan BAYRAK**

Bu araştırma, yabancı dilde dilbilgisi öğretiminde önceden öğrenilmiş olan dilbilgisi yapılarının pekiştirilmesinde bilgisayar destekli yabancı dil öğretim yönteminin öğrenci başarısına etkisini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Araştırma 1999-2000 öğretim yılının ikinci döneminde Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Hazırlık A ve Hazırlık B sınıflarındaki 15 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir.

Uygulamada araştırmacı tarafından hazırlanan bilgisayar ders yazılımı ve ders kitabından yararlanılmıştır. Uygulamanın yapıldığı dilbilgisi konuları olan edatlar (Präpositionen) Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar Laboratuvarında bilgisayar ders yazılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Verilerin elde edilmesinde Almanca dilbilgisi konuları içinde yer alan edatlar (Präpositionen) ilişkin olarak araştırmacının kendisinin hazırladığı ve güvenilirliğini saptadığı bir ölçme aracından yararlanılmıştır. Öğrenimi yapılan dilbilgisi konusuna yönelik davranışları yoklayan bu ölçme aracı deney gruplarına uygulama başlamadan önce öntest olarak, uygulamadan sonra ise sontest olarak verilmiştir. Aynı ölçme aracı sontest uygulamasından 15 gün sonra, öğrenmedeki kalıcılığı sınamak amacıyla deney grubuna bir kez daha uygulanmıştır.

Denencelerin sınanmasında “t” testi kullanılmış ve anlamlılık düzeyi olarak 0.05 alınmıştır. Yapılan çözümlmelerde şu sonuçlara varılmıştır.

- 1- Bilgisayar destekli öğretim uygulamasının öğrencilerin başarısına katkısı vardır.
- 2- Bilgisayar destekli öğretimden sonra, öğrencilerin öğrendiklerinin kalıcı olduğu gözlenmiştir.

ABSTRACT

THE EFFECT OF COMPUTER ASSISTED LANGUAGE LEARNING TO LEARNER SUCCESS

This study was carried out to put forward the effect of computer assisted language learning over learner's previously learned grammatical structures.

The study was conducted at Anadolu University German Department of Education Faculty in the second semester of 1999-2000 academic year with 15 pre-learners of A and B sections.

Through the application period the course book and the computer course software, which was prepared by the researcher, were utilized. The prepositions, which are the main concern of the study, were presented by the course software in the computer lab of the Education Faculty at Anadolu University.

In obtaining the data related to the prepositions which are included in the German Grammar, a testing instrument the reliability of which was determined and written by the researcher was used. The testing instrument which evaluates the behaviours of learners on the grammar matter being taught was applied as a pre-test to experiment group before the teaching and as a post-test after the teaching. The same test material was applied one more time to the experiment group to understand the durability of learning after 15 days.

The t-test was used to analyze the data and the 0.05 level of significance was chosen.

1. The Computer Assisted Language Learning has contribution to learners success.
2. It was observed that the knowledge obtained by learners was durable after Computer Assisted Language Learning.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Abdullah ÇEVİK'in "Yabancı Dil Öğretiminde Bilgisayar Destekli Öğrenme Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi" başlıklı tezi 16 Şubat 2001 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalında, yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Yrd.Doç.Dr.Ayhan BAYRAK
Üye : Doç.Dr.Ferhan ODABAŞI
Üye : Yrd.Doç.Dr.Türkan KUZU

Prof.Dr.Erzer OZKALP
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Yabancı dil öğretimi günden güne önem kazanan bir gerçektir. Gelişen teknoloji bilgisayar alanında kendisini göstermiştir. Çeşitli disiplinlerin öğretiminde kullanılan bilgisayar, bilgisayar destekli yabancı dil öğretiminde de önem kazanmıştır. Bilgisayarların yabancı dilde dilbilgisi öğretiminde kullanılmasını sınavan bu araştırma yabancı dilin daha iyi bir şekilde öğrenilmesini sağlamak amacıyla atılmış bir adımdır.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde bir çok değerli insanın yardım ve katkıları olmuştur.

Araştırmanın bu aşamaya gelmesinde başta, bana her konuda yardımını ve desteğini esirgemeyen danışmanım Sayın Yrd.Doç.Dr. Ayhan BAYRAK'a, araştırmamın her aşamasında bana yardımcı olan Doç.Dr. Ferhan ODABAŞI'na ve Yrd.Doç.Dr. Ayşen NAMLU'ya, Yrd.Doç.Dr. Türkan KUZU'ya ve Yrd.Doç.Dr. Gülsüm UÇAR'a ve Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'ndeki çalışma arkadaşlarım Arş.Gör. A. Aşkın KURT'a ve Arş.Gör. Işıl KABAKÇI'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca araştırmanın başladığı ilk günden bu yana bana her yönden destek olan, sıkıntı, umut ve heyecanlarımı paylaşan Öğr.Gör. Abdullah KUZU'ya ne kadar teşekkür etsem azdır.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZ	ii
ABSTRACT.....	iv
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	v
ÖNSÖZ.....	vi
ÖZGEÇMİŞ.....	vii
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Yabancı Dil Öğretimi.....	2
1.1.1. Yabancı Dil Öğrenme İlkeleri	2
1.1.2. Türkiye’de Yabancı Dil Öğretimi	4
1.2. Öğretim Etkinliklerinde Teknolojiden Yararlanma	5
1.3. Bilgisayar Destekli Eğitim	7
1.3.1. Bilgisayar Destekli Öğretim Uygulamaları.....	9
1.3.1.1. Öğretim Amaçlı Uygulama	9
1.3.1.2. Alıştırma Amaçlı Uygulama.....	10
1.3.1.3. Benzeşim Amaçlı Uygulama	11
1.3.1.4. Oyun Amaçlı Uygulamalar.....	11
1.3.2. Dünyada Bilgisayar Destekli Eğitim	12
1.3.3. Türkiye’de Bilgisayar Destekli Eğitim	13
1.4. Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi	17
1.4.1. Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretiminin Yararları.....	19
1.4.2. Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretiminin Sınırlılıkları.....	20
1.5. Problem	21
1.6. Alt Problemler	21
1.7. Araştırmanın Önemi.....	21
1.8. Sayıtlar	22
1.9. Sınırlılıklar	22
1.10. Tanımlar	23
2. YÖNTEM	24
2.1. Araştırma Modeli.....	24

2.2.	Evren ve Örnekleme	24
2.3.	Veri Toplama Araçları	25
2.3.1.	Bilgisayar Ders Yazılımı	26
2.3.2.	Konu Başarı Testi	26
2.3.3.	Uygulamada Yararlanılan Kaynaklar	26
2.3.3.1.	Bilgisayar Ders Yazılımı	26
2.3.3.2.	Bilgisayar Ders Yazılımının Kullanımı	27
2.3.3.3.	Ders Kitabı	30
2.3.3.4.	Öğretmen	31
2.3.3.5.	Bilgisayar Uzmanı	31
2.4.	Uygulama	31
2.5.	Verilerin Çözümleri	32
3.	BULGULAR VE YORUM	34
3.1.	Öntest ve Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	34
3.2.	Sontest ve Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	35
4.	ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER	37
4.1.	Özet	37
4.2.	Sonuç	38
4.3.	Öneriler	39
EKLER	40
KAYNAKÇA	75

TABLolar LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
DENEY GRUBUNUN ÖNTEST VE SONTEST PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR.....	34
DENEY GRUBUNUN SONTEST VE KALICILIK TESTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR.....	35

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Öğretim Amaçlı Uygulamaların Genel Yapısı ve Akış Şeması	9
Tekrar ve Alıştırma Amaçlı Uygulamaların Genel Yapısı ve Akış Şeması	10
Benzeşim Amaçlı Uygulamaların Genel Yapısı ve Akış Şeması	11
Oyun Amaçlı Uygulamaların Genel Yapısı ve Akış Şeması	12

1. GİRİŞ

Yabancı dilin, dünyada olduğu gibi Türkiye’de de öneminin günden güne arttığı bir gerçektir. Yabancı dil öğretiminin ağırlığı 20. yüzyılda daha önem kazanmıştır (Kocaman, 1983, s.116). İletişim araçlarının teknolojiyle gelişmesi, yabancı dilin gerekliliğini arttıran unsurlardandır. Demirel (1980, s.5) bunu şöyle açıklamaktadır: “Gittikçe artan uluslararası ilişkiler, insanların kendi ana dilleriyle iletişim kurmalarına yeterli olmamıştır.”

Yabancı dil öğretiminde çok çeşitli yöntemler uygulanmış ve bu yöntemlere ek olarak da bazı öğretim araçları geliştirilmiştir. Eğitim ve öğretim araçlarından biri olan bilgisayar da yabancı dil öğretiminde artık önemli bir yer tutmaktadır.

Eğitim Teknolojisi alanına giren “Bilgisayar Destekli Eğitim” çağımızın en önemli destekleyici araçlarından biri sayılmaktadır. Bilgisayar günümüzde sanayileşmiş bir toplumsal yapıyı bilgi toplumu yapısı yönünde değiştiren yeni bir devrimin simgesi olarak kabul edilmektedir. Yaşar (1992, ss.1-2) bilgisayar destekli eğitimin önemini şöyle açıklamaktadır, “Bilgiyi işleme, depolama ve istenildiği zaman sunma gibi üç önemli özelliğiyle insanları şaşırtan bilgisayar, günümüzde evlerden işyerlerine kadar birçok yerde kullanılmakta ve yaşamımızı dolaylı ya da dolaysız olarak etkilemektedir.” Bilgisayar teknolojisinin gelişmesi günümüzde pek çok kurum ve kuruluşların yeniden yapılanmasını ve bu teknolojiye ayak uydurmalarını gerektirmiştir. Sadece kurumlar ve kuruluşlar bu teknolojiyle bir değişim geçirmemiş, aynı zamanda bilgisayarı olan herkes bu teknolojiye ayak uydurmaya çalışmıştır.

Bilgisayarların her alanda olduğu gibi, eğitim ve öğretim alanına da girmiş olduğu bir gerçektir.

Bu çalışma, bilgisayarın yabancı dil öğretiminde daha önceden öğretimi yapılmış dilbilgisi konularından edatların, pekiştirme çalışmalarında ne yönde bir yarar sağlayacağı amacıyla yapılmıştır.

1.1. Yabancı Dil Öğretimi

Tarih boyunca ulusların birbirleriyle iletişim kurma gereği, yabancı dil öğrenmeyi zorunlu hale getirmiştir. Yabancı dil bilme ihtiyacı, toplumlar arası ilişkiler başladığından bu yana sürekli artış göstermekte ve her zaman olduğu gibi bugün de güncelliğini korumaktadır (Alkan, 1998, s.109). Gelişmiş ülkelerin seviyesine ulaşabilmek için en az bir yabancı dil bilmek, hele bugün uluslararası bir nitelik kazanmış olan İngiliz, Fransız ve Alman dillerinden birini bilmek kaçınılmaz görünmektedir (Alkan, 1998, s.110). Bu durumu Göktürk (1982) şöyle ifade etmektedir: “Ülkemizde yabancı dil öğretimi çağdaşlaşma, uygarlaşma atılımlarının vazgeçilmez bir zorunluluğu olarak ortaya çıkmış, gelişmiştir.”

Diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretim kurumlarında yabancı dil dersleri okutulmaktadır. Bu durum, dünya standartlarında bir eğitim sağlama amacını gütmektedir.

Gazetelerdeki iş ilanların çoğunda yabancı dil bilme şartı aranmaktadır. Özellikle uluslararası ilişkileri olan şirketler, yabancı dile önem vermektedir. Öğrenciler en az bir dil bilerek eğitim kurumlarından mezun olmaktadır. Ayrıca, ikinci bir yabancı dil gereksinimi duyanlar, çeşitli kurslara gitmektedir ve yabancı dil öğrenim yazılımları satın almaktadır.

1.1.1. Yabancı Dil Öğrenme İlkeleri

Yabancı dil öğretiminde dikkate alınması gereken temel ilkeler şöyle sıralanmaktadır (Demirel, 1993, ss.23-26):

- a) Dört temel beceriyi (dinleme, konuşma, okuma, yazma) geliştirme
- b) Öğretim etkinliklerini önceden planlama
- c) Basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru öğrenme
- d) Görsel ve işitsel araçları kullanma
- e) Anadili gerekli durumlarda kullanma
- f) Bir seferde bir tek yapıyı sunma
- g) Verilen bilgilerin günlük yaşama aktarılmasını sağlama
- h) Öğrencilerin derse daha etkin katılmalarını sağlama
- i) Bireysel farklılıkları dikkate alma
- j) Öğrencileri güdüleme ve cesaretlendirme

Bir yabancı dil öğrenirken veya öğretilirken yukarıda sıralanan ilkeleri göz önünde bulundurmanız gerekmektedir. Bu ilkelerin hepsi ayrı bir önem taşımaktadır, ama temel becerilerin geliştirilmesi (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) bu ilkelerin en önemlilerindedir.

Öğrencilere neler öğreteceğimizi ve hangi yöntemleri uygulayacağımızı önceden planlamak, daha verimli bir ders işlememize ve öğretim hedeflerine daha kolay ulaşmamıza yardımcı olur. Çünkü planlı ve programlı bir öğretim, en verimli yöntemdir. Demirel (1999, s.10), eğitimde planlamayı şöyle açıklamaktadır: "... belirli eğitim araçlarına ve program hedeflerine ulaşmak için öğretim etkinliklerinden hangilerinin seçileceğini, bunların öğrencilere niçin ve nasıl yaptırılacağını, ne gibi yardımcı ve tamamlayıcı kaynak ve araçların kullanılacağını, elde edilen başarının nasıl değerlendirileceğini önceden tasarlayıp kağıt üzerinde saptamaktır." Bilen (1999, s.255) bir planın dört temel soruya cevap verecek nitelikte olması gerektiğini vurguluyor ve şöyle açıklıyor:

1. Bir dersin sonunda öğrenciler neler öğrenmeli, yani ne gibi davranış değişikliği edinmelidir?
2. Söz konusu davranış değişikliği neyle hangi içerikle gerçekleştirilmelidir?
3. Planlanan davranış değişikliği nasıl bir yöntem ve araç-gereç kaynaklarla öğrenciye ulaştırılmalıdır?
4. Acaba başarılı mı?

1.1.2. Türkiye’de Yabancı Dil Öğretimi

Daha önce de belirtildiği gibi yabancı dil olgusu tüm devletlerin çok önem verdiği bir gereklilik olarak kabul edilmektedir. Uluslararası iletişimde yabancı dilin önemi bir kat daha artmaktadır. Türkiye’de yabancı dil denince İngilizce, Almanca ve Fransızca anlaşılmaktadır. Daha öncede belirtildiği gibi, ülkemizde yabancı dil öğretimi çağdaşlaşma, uygarlaşma atılımlarının vazgeçilmez bir zorunluluğu olarak ortaya çıkmış ve gelişmiştir (Göktürk, 1982, s.1).

Yabancı dilin önemi ilk defa Osmanlı İmparatorluğu zamanında hissedilmiş ve bu zamana kadar gelmiştir. Türkiye’de yabancı dil öğretimi Osmanlı İmparatorluğu zamanına kadar uzanmaktadır. Demirel (1995, ss.6-7) Tanzimat’tan önceki durumu şöyle açıklamaktadır: “Sıbyan okulları ve Medreseler olmak üzere din esasına dayalı iki çeşit okul bulunmaktaydı. Enderunlar ise, saray hizmetleri için görgülü ve bilgili adam yetiştirmek amacıyla kurulmuştu.” Bu okullarda yabancı dil olarak Arapça öğretilmekteydi. “Batı dillerinin öğrenimine bilim ve teknoloji almak amacıyla açılan askeri mekteplerde başlanmıştır. İkinci Dünya Savaşı sonuna kadar en yaygın olarak Fransızca öğretiliyorken ondan sonra (1953) İngilizce öğrenenlerin sayısında büyük artışlar olmuştur” (Demircan, 1982, s.126).

Yabancı dil öğretiminin gerçek anlamda okul programına girmesi ise Tanzimat Dönemi’nde olmuştur. Odabaşı (1997, s.4) bunu kısaca şöyle vermektedir: “Bu dönemde açılan Mühendishane-i Bahri Hümayun (1827), Mühendishane-i Ma’mure’de (1827), Fransızca öğretilmeye başlanmıştır. Tanzimat Dönemi’nde yabancı dil öğrenimi

açısından göze çarpan özellik ise, yabancı dille (Fransızca) öğretim yapan ilk ortaöğretim kurumu olan Galatasaray Lisesi'nin açılmasıdır.“

Cumhuriyet döneminde eğitim alanında yapılan ilk ve en önemli adım, 430 sayılı ve 3. Mart 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat (Öğretimin Birleştirilmesi) kanununun çıkması olmuştur (Demirel, 1999, s.19). Bu kanunla birlikte Medreseler kapatılmış ve yerlerine bugünkü okullar açılmış. Bu döneme kadar öğretilen “... Arapça ve Farsça kaldırılmış ve yerine Batı dillerinden Almanca, Fransızca ve İngilizce ...” (Demirel, 1999, s.19) dilleri öğretilmeye başlanmıştır.

1.2. Öğretim Etkinliklerinde Teknolojiden Yararlanma

Genel anlamıyla teknoloji, insan-makine sistemlerinin desenleşmesini, organizasyon ve işletilmesini kapsayan ve bu konuda yeni fonksiyonel yapılar geliştiren, bilimsel ilkelerin uygulanması etkinliğidir (Alkan, 1977, s.51). Teknoloji alanında büyük ilerlemenin sağlanması, eğitim alanında gerekli teknolojilerin kullanılması gereksinimini ortaya koymuştur. İçinde bulunduğumuz yüzyılın ikinci yarısından başlayarak, eğitim bilimleri alanında “eğitim teknolojisi” diye isimlendirilen bir disiplin gelişmeye başlamıştır (Hızal, 1985, s.389). Teknolojinin ürünü olarak ortaya çıkan radyo, teyp, projeksiyon makinaları, televizyon, video ve bilgisayar insan yaşamının çeşitli alanlarında sıkça kullanılan kaynaklar olmuştur (Hızal, 1989, s.19). Bu kaynakların eğitimde daha verimli olarak kullanılması, “Eğitim Teknolojisini” doğurmuştur. Eğitim Teknolojisi, öğretme öğrenme ortamında, öğrencilerin öğrenme güdülenmelerine; öğrenmelerini kolaylaştırmaya ve sağlamaya yardım eden; öğretmeye ilişkin tüm kuramsal, teknik ve sanatsal bilgileri, araçları, gereçleri yöntemleri kapsamına alır (Başaran, 1993, s.129).

Teknolojinin gelişmesi ve her alanda kullanılıyor olması eğitimcilerin de ilgisini çekmiştir. Eğitim ve öğretimin daha iyi işleyebilmesi için bazı teknolojik araçlardan faydalanılmıştır.

Aşağıda eğitim teknolojisi tanımları yer almaktadır:

Eğitim Teknolojisi, genelde eğitime, özelde öğrenme durumuna egemen olabilmek için ilgili bilgi ve becerilerin işe koşulmasıyla, öğrenme ya da eğitim süreçlerinin işlevsel olarak yapılaşmasıdır. Diğer bir deyişle, öğrenme-öğretme süreçlerinin tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi işidir (Alkan, 1998, s.14).

Ergin (1998, s.6) eğitim teknolojisi yerine öğretim teknolojisi olarak ifade etmiş ve şöyle tanımlamıştır: “özel amaçların gerçekleştirilmesinde etkili öğrenme sağlamak için iletişim ve öğrenmeyle ilgili araştırmalardan hareketle, insan gücü ve insan gücü dışı kaynaklar kullanılarak öğretim-öğrenme sürecinin tasarlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesinde sistematik bir yaklaşımdır”.

Eğitim teknolojisi; insanın öğrenmesi ve iletişim alanlarındaki araştırma sonuçlarına dayanarak daha etkili bir öğretim-öğrenme etkinliği gerçekleştirmek için insan gücü ve insan gücü dışı kaynaklardan yararlanılarak öğretim-öğrenme süreçlerini sistematik biçimde tasarlama uygulama, değerlendirme ve geliştirmeyi hedefleyen disiplinler arası bir disiplindir (Hızal, 1989, s.18).

Çilenti (1995, s.29) eğitim teknolojisini, “davranış bilimlerinin iletişim ve öğrenmeyle ilgili verilerine dayalı olarak, eğitimle ilgili ulaşılabilirlik insan-gücü ve insan-gücü dışı kaynakları, uygun yöntem ve tekniklerle akıllıca ve ustaca kullanıp, sonuçları değerlendirecek bireylerin, eğitimin özel amaçlarına ulaştırma yollarını inceleyen bilim dalıdır” olarak tanımlamaktadır.

Alkan’a (1977, s.52) göre eğitim teknolojisi, “geniş anlamıyla, öğretim ve öğrenmeyi teşvik etmek, kolaylaştırmak ve öğrenciyi güdülemek amacıyla güden araç-gereçler ile belirli öğretim-öğrenme sistemlerine göre hazırlanmış programların denenmesi ve geliştirilmesine ilişkin bütün süreç ve yöntemleri kapsar”.

Öğretim etkinliklerinde teknolojiden yararlanmadan söz edildiğinde, eğitim ve öğretimde kullanılan araç ve gereçlerin etkili ve doğru kullanımı akla gelmektedir. Bu araç ve gereçler zaman geçtikçe daha da gelişmektedir.

Teknolojik araçların kullanımının öğrenme ve öğretme etkinliklerini kolaylaştırıcı etkisi bulunmaktadır. Ayrıca öğrenmeyi de teşvik etmektedir. Kısaca özetlememiz gerekirse, öğretme ve öğrenme süreçlerini kolaylaştırmak; eğitim ve öğretimi daha verimli kılmak ve öğretimi uygulama esnasında daha da renkli hale getirme amacıyla eğitimde teknolojik araçlar kullanılmaktadır.

1.3. Bilgisayar Destekli Eğitim

Alkan'a (1977, s.209) göre bilgisayarın eğitimde kullanım gereksinimi, "eğitim talebinin aşırı derecede artması, öğrenci sayısının hızla çoğalması; bilgi miktarının artması ve içeriğin karmaşıklaşması, öğretmen yetersizliği ve bireysel kabiliyet ve farklılıkların önem kazanması gibi nedenlerden doğmaktadır."

Eğitimin kalitesini arttırmak ve daha verimli bir eğitim olanağı sunabilmek için eğitim teknolojisi araçlarından bilgisayarın kullanılması gerekmektedir.

Bilgisayar destekli eğitim hakkında birçok tanımla karşılaşmak olasıdır. Bunlardan bazıları şunlardır:

Hızal'a (1989, s.16) göre bilgisayar destekli eğitim, "bilgisayarların ders içeriklerini doğrudan sunma, başka yöntemlerle öğrenilenleri tekrar etme, problem çözme, alıştırmalar yapma, v.b. etkinliklerde öğrenme-öğretme aracı olarak kullanılmasıyla ilgili uygulamalardır."

Alkan (1977, s.209) bilgisayar destekli eğitimi, "psikologlar tarafından geliştirilmiş yeni öğrenme – öğretme ilkelerinin eğitimciler tarafından programlı

öğretim yöntemleriyle elektronik araçlara uygulanması esasına dayanan öğretim yöntemi” olarak tanımlamaktadır.

Heinich, Molenda ve Russel ise bilgisayar destekli eğitimin tanımını, “öğrencilerin bilgisayar sistemine programlanmış olan dersleri, etkileşimde bulunarak, doğrudan alabilmeleri” biçiminde ortaya koymaktadırlar (Odabaşı, 1997, s.11).”

Dayton ve Kemp’e göre bilgisayar destekli eğitim, “bilgisayar teknolojisinin öğretim sürecindeki uygulamalarının her biridir. Bu uygulamalar bilgi sunmak, özel öğretmenlik yapmak, bir becerinin gelişmesine katkıda bulunmak, benzeşim gerçekleştirmek ve sorun çözücü veri sağlamak olabilir” (Odabaşı, 1997, s.11).

Kısaca bilgisayar destekli eğitim, profesyonel programcılar ve eğitimciler tarafından hazırlanmış eğitim yazılımlarının öğrencilere çoklu ortamda sunulmasıdır.

Biliyoruz ki, yabancı dil öğrenirken dört temel dilsel becerinin öğrenilmesine/geliştirilmesine önem verilmektedir (Deveci, 1984, s.15). Bunlar: dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileridir. Bilgisayar yardımıyla bu becerileri geliştirmek olasıdır. Günümüzde bir bilgisayar çoklu ortam desteği olan donanımlarla satılmaktadır. Bu donanımlar ve değişik türdeki yazılımlar yardımıyla dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmek mümkündür. Çoklu ortam birimi olan ses kartı vasıtasıyla, bir okuma parçasının bilgisayara kaydedilip, daha sonra uygun yazılımlar vasıtasıyla dinlenmesi, öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmektedir. Bu durumda öğrenci bir çok kez okuma parçasını dinleme fırsatı bulacaktır. Bilgisayar da bıkmadan bu parçayı istediği kadar tekrar dinletecektir. Konuşma ve okuma becerisinin geliştirilmesi de yine ses kartından yararlanılarak olasıdır. Kelimelerin telâffuzunun doğru yapılıp yapılmadığını, bir ses analiz yazılımı denetlemektedir. Yazma becerisinin geliştirilmesi ise yazım denetimi yapan bir yazılım ile mümkündür. Öğrenci metni yazabilir ve daha sonra yazılım bu metnin içindeki yanlış yazılan sözcüklerini bulabilir.

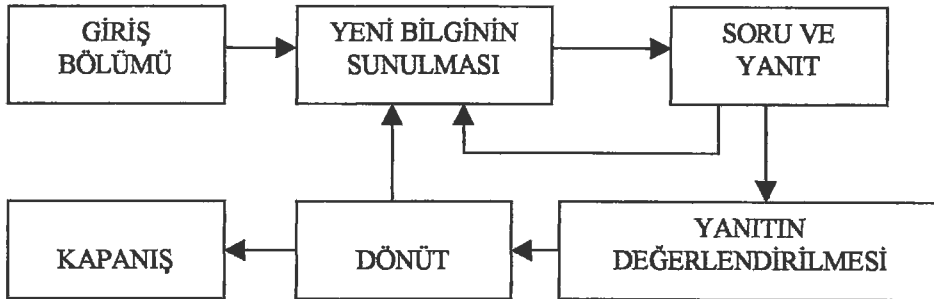
1.3.1. Bilgisayar Destekli Öğretim Uygulamaları

Bilgisayar destekli öğretim uygulamaları dört ana grupta incelenmektedir (Hoşcan, 1996, s.141):

- 1- Öğretim Amaçlı Uygulama
- 2- Alıştırma Amaçlı Uygulama
- 3- Benzeşim Amaçlı Uygulama
- 4- Oyun Amaçlı Uygulama

1.3.1.1. Öğretim Amaçlı Uygulama

Bilgisayarda sunu uygulamaları bir anlamda özenle oluşturulmuş ders kitaplarına benzer. Amaçları yeni bir bilgiyi öğrencilere sunmaktır (Odabaşı, 1997, s.12). İyi hazırlanmış bir uygulamada yeni kavramlar anlamlı parçalara ayrılır ve öğrencilerin kavramları anlayıp anlamadığı sık sık kontrol edilir. Bu tür uygulamalarda öğrencilere dönüt verilmesi ve değişik çözüm yolları önerilmesi çok önemlidir. Aksi takdirde bu uygulamaların ders kitaplarından tek farkı, öğretim materyalinin bilgisayar ekranından yansıtılması olacaktır (Hoşcan, 1996, s.141).



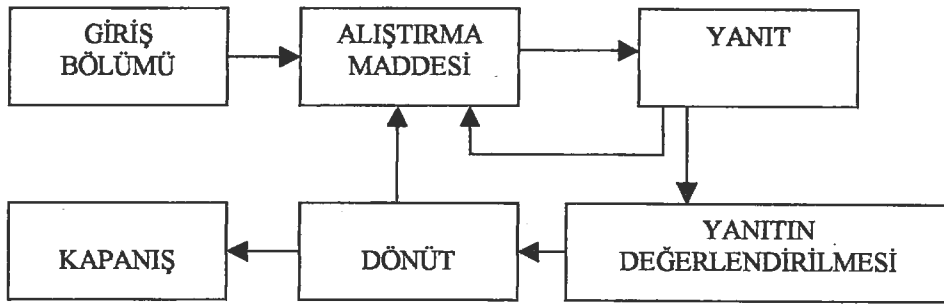
Şekil 1

Öğretim Amaçlı Uygulamaların Genel Yapısı ve Akış Şeması (Allessi ve Trollip, 1985, s.66)

Bu tür uygulamalar, öğrencilere yeni bir bilginin verilmesinde kullanılmaktadır. Yeni konular, öğrencilere sunulmakta ve alıştırmalar yardımıyla öğrenciler konuyu daha iyi kavrayabilmektedir. Yabancı dil dersinde yeni kalıpların öğretilmesinde bu uygulamalardan yararlanmak mümkündür.

1.3.1.2. Alıştırma Amaçlı Uygulama

Öğrenciye bir alıştırmaya verilir, yanıtlanması istenir, yanıt değerlendirilir ve bir diğer alıştırmaya geçmeden dönüt sağlanır (Odabaşı, 1997, s.13). Bu uygulamada bilgisayar öğretmene yardımcı bir ortam olarak hizmet verir (Hoşcan, 1996, s.142).



Şekil 2

Tekrar ve Alıştırma Amaçlı Uygulamaların Genel Yapısı ve Akış Şeması (Allessi ve Trollip, 1985, s.135)

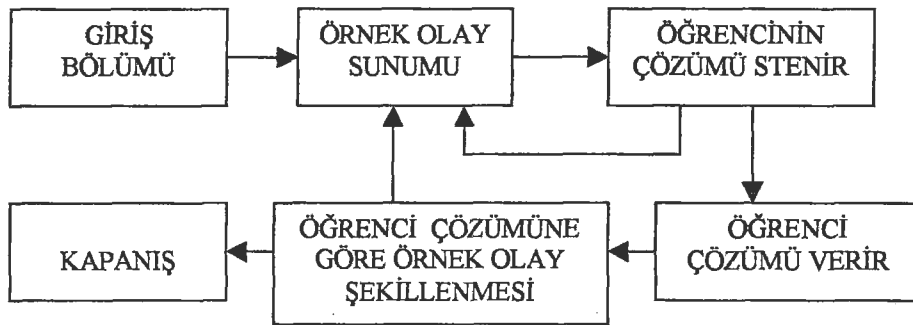
Alıştırma ve tekrar yaptırmanın amaçları (MEB, 2000, s.1):

- Bilgi ve becerilerin pekişmesi,
- Öğrenmenin kalıcılığının sağlanması,
- Üst düzey davranışların öğrenilmesine zemin hazırlanması.

Bu tür uygulamalar, daha çok öğretmene yardımcı bir hizmet görevi görmektedir. Öğrencilerin, konuları daha iyi kavrayabilmeleri için konular genel bir tekrar görünümündedir.

1.3.1.3. Benzeşim Amaçlı Uygulama

Bu tür kullanımda bilgisayar, öğrenilmesi söz konusu olan durumları daha da somutlaştırma, ilişkilere hareket unsuru katma rolü oynayıp, sonuçları açık biçimde ilgililerin yararına sunmaktadır (Hızal, 1989, s.52). Benzeşim amaçlı uygulamalar, gerçek yaşamdaki olayları bilgisayar ortamına aktarmamızda yardımcı olur ve maliyetleri düşürür. Örneğin: pilot eğitimlerinde, pilotun bilgisayar başında uçmayı öğrenmesi gibi. Bu kullanımda, karmaşık olgu ve olaylar bilgisayar yardımı ile sınıfa veya evlere getirilebilmektedir (Hoşcan, 1996, s.143).



Şekil 3

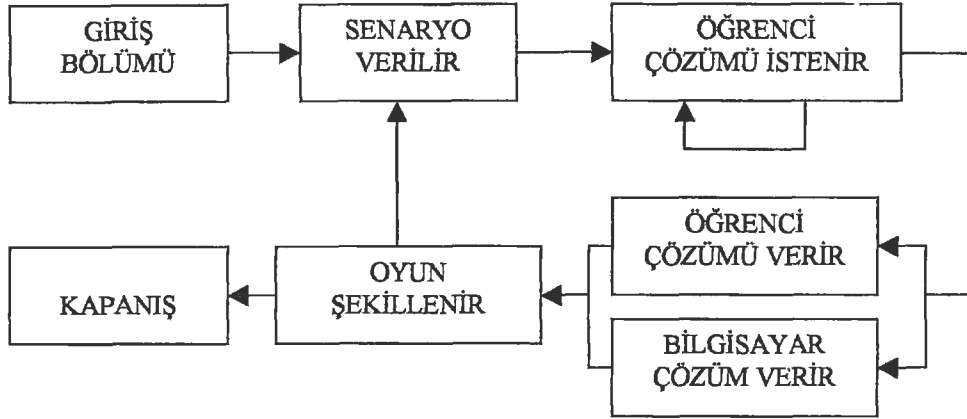
Benzeşim Amaçlı Uygulamaların Genel Yapısı ve Akış Şeması (Allessi ve Trollip, 1985, s.176)

Bilgisayar destekli benzeşim uygulamaları, gerçek yaşamdaki durumların bilgisayar ortamına aktarılmasına olanak sağlamaktadır. Öğrenciler, bu tür uygulamalarla konuları görerek, daha iyi kavramaktadır. Bir Fizik dersinde, atom bombasının nasıl patladığını ve etkilerinin neler olacağını görsel ve işitsel olarak öğrenme imkanı doğmaktadır.

1.3.1.4. Oyun Amaçlı Uygulamalar

Bilgisayar oyunları, çocukların olgu ve olayları algılama, kritik durumlara ilişkin karar alma ve etkinlikte bulunma gibi bilgi ve becerilerinin kazanılmasına katkı sağlamaktadır. Bilgisayar oyunlarının en önemli yararlarından birisi

de bu oyunlar sayesinde bilgisayarla çocuk arasındaki yakınlaşmaya ve teknoloji kültürü kazanmaya olanak sağlanmıştır (Hoşcan, 1996, s.144).



Şekil 4

Oyun Amaçlı Uygulamaların Genel Yapısı ve Akış Şeması (Alessi ve Trollip, 1985, s.217)

Bazı durumlarda, bir konuyu öğretmek zordur. Bu gibi durumlarda öğrencilerin ilgisini çekebilmek için konular oyunlarla sunulmaktadır. Özellikle yabancı dil öğretiminde yeni kelimelerin öğretiminde bu uygulamalar kullanılarak, öğretimi daha kalıcı kılmak mümkündür.

1.3.2. Dünyada Bilgisayar Destekli Eğitim

Bilgisayarın eğitimde en erken kullanımı (Venezky, 1991, ss.33-34) “1950’lerin sonunda IBM Araştırma Merkezi tarafından geliştirilen, IBM 650 adı verilen bilgisayarda simülasyon yönteminin geliştirilmesiyle oluşmuştur. Aynı dönemde Kaliforniya’da System Development Corporation tarafından bilgisayar kontrollü slayt projeksiyon makinesi geliştirilmiş ve Massachusetts’de de Bolt Beranek ve Newman tarafından bir bilgisayar ağı için analitik geometri yazılımı geliştirilmiştir.”

Donald Bitzer (Hackbarth, 1996, s.191) tarafından “1959’da Illinois Üniversitesinde PLATO (Programmed Logic for Automatic Teaching Operations) adlı

proje tasarlanmış, uluslararası ağa bağlı olan binlerce terminali uydu ve telefon aracılığıyla merkezi Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Avrupa'da bulunan ana merkeze bağlanmıştır." İlk başlarda bilgisayarda tek kullanıcı sistem vardı. PLATO II 1969'ların sonunda Illinois Üniversitesinde iki kullanıcı sisteme geliştirilmiştir. PLATO III 1964'lerin sonunda CDC1604 bilgisayarla çok kullanıcı bir sisteme sahip olmuş ve FORTRAN yazarlık dilinin gelişmiş bir versiyonundan yararlanılarak bir eğitim programında kullanılmıştır (Venezky, 1991, s.34). Ortaya çıkışından 25 yıl sonra (şimdi PLATO IV ve Control Data Oparation'un işbirliği ile) okullarda öğrencilere uluslararası çapta 150 başlık altında, 7.000 saatlik ağ iletişim servisi aracılığıyla öğretim hazırlanmıştır (White ve Hubbard , s.1988, ss.103-14).

1963'de Richard Atkinson ve Patrick Suppers (White ve Hubbard , s.1988, s.191) tarafından "Standfort Enstitüsünde, Sosyal Bilimlerdeki matematik öğrencilerine bilgisayar donanımlı öğretim laboratuvarı projesi başlatılmıştır. Bu proje, öğrenme aşamalarını incelemekte ve bu sonuçlara dayanarak yeni eğitim materyalleri geliştirilmesine olanak sağlamaktadır."

TICCIT sistemi, 1977'de Texas ve Bringham Young Üniversitelerince ortaklaşa geliştirilmiş ve özellikle bu projede Matematik ve İngilizce derslerine yer verilmiştir. (MEGSB-METARGEM, 1987, s.2).

Amerika'daki bu projenin etkisiyle, 1970'li yıllarda İngiltere, Fransa ve Federal Almanya'da bilgisayar destekli eğitim konusunda büyük aşamalar kaydedilmiştir (Odabaşı, 1997, s.15).

1.3.3. Türkiye'de Bilgisayar Destekli Eğitim

Bilgisayarın Türkiye'ye girişi 1960 yılına rastlamakla beraber, eğitim kurumlarında ilk defa kullanılmaya başlanması İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından 1964 yılında olmuştur (Alkan, 1998, s.220). Ancak o yıllarda donanıma ağırlık verilmiş, yazılım ise arka planda kalmıştır. Bu durum, programlama dillerinin öğrenimini öne

çıkarmıştır (Tandoğan, 1998, s.38). Daha sonraları bilgisayarın kullanımı ve programların tanınması için bilgisayar okuryazarlığı devreye girmiştir. Alkan'ın (1998, s.223) belirttiği üzere, o yıllarda Türkiye'de bilgisayar teknolojisinin eğitim kurumlarında kullanılması oldukça düşüktü, sadece 6'sı küçük ve 2'si orta büyüklükte 8 adet bilgisayar bulunuyordu. Eğitim kurumlarında bilgisayardan yardımcı eğitim aracı olarak, öğretim maksadıyla yararlanılmamıştır.

1984 yılında Türkiye'de ortaöğretim kurumlarına 1100 mikrobilgisayar alınmış ve bilgisayar eğitimine başlanmıştır. Daha sonraları ise bilgisayar eğitimi yerine bilgisayarın bir eğitim aracı olarak kullanıldığı bilgisayar destekli eğitim uygulamalarının başlaması uygun görülmüştür (Hoşcan, 1996, s.137). İmer (2000, s.56) bu gelişmeleri şöyle açıklamaktadır: "MEB, komisyonun önerileri göz önüne alarak 1984 yılında 1100 bilgisayarın ortaöğretim kurumlarına alınması kararlaştırılmış olmasına rağmen, 550 adet bilgisayar satın alarak 67 ilden seçilen toplam 100 liseye bilgisayarları dağıtmıştır.1985-1986 öğretim yılından itibaren 101 liseye bir tanesi öğretmene, 10 tanesi öğrenciye olmak üzere toplam 1111 adet bilgisayar sağlanmıştır."

Eğitim alanında meydana gelen değişimlerin dışında kalmamak amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ilk resmi girişimini 1984 yılında "Ortaöğretimde Bilgisayar Eğitimi İhtisas Komisyonu"nun oluşturulması ile başlamıştır (İmer, 2000, s.55). Milli Eğitim Bakanlığınca, yeni bilgi teknolojilerinden bilgisayarın, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarına girmesi için 1984 yılından bu yana çeşitli çalışmalar yapmıştır (Tandoğan, 1998, s.162).

Bilgisayar destekli eğitim konusunu hedefleyen ilk proje Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 1989'da başlatılan, Bilgisayar Destekli Eğitim Projesi olmuştur (Şeniş, 1993, s.11. İmer'in (2000, s.162) belirttiği üzere şu gelişmeler olmuştur:

"Firmalar ile yapılan bu çalışmalarda 1989-1990 öğretim yılında 53 okulda 27 ders için yaklaşık 2000 saatlik öğretim yazılımı geliştirilmiştir. 1990-1991 öğretim yılında ise, toplam 396 okul için her biri 25-70 saatten 141 farklı ders için 5000 saatlik öğretim yazılımı geliştirilmiştir. 1991 yılında daha önce alınan bilgisayarlara ek olarak toplam 5121 tane bilgisayar alınmıştır. 1993

yılında Bilgisayar Eğitimi ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü önceden geliştirilen öğretim yazılımlarının dışında Matematik, Fizik ve Kimya derslerinde kullanılmak üzere öğretim yazılımlarının geliştirilmesini sağlamıştır. 1995-1996 öğretim yılında altyapısı tamamlanan 53 okulda uygulanmak amacıyla CD-ROM üretimi çalışmalarına başlanmıştır. 1997 yılında Bilgisayar Destekli Eğitim Projesi için 53 okulda yürütülen pilot çalışmalar değerlendirilmiş ve uygulama sonuçları olumlu bulunmuştur. Bu değerlendirme sonucunda 1998 yılında uygulama okullarının sayısının 160'a çıkarılması planlanmıştır. 1997-1998 öğretim yılında sekiz yıllık kesintisiz eğitimin başlamasıyla birlikte Eğitimde Çağrı Yakalama 2000 Projesi kapsamında Milli Eğitim Bakanlığınca, 1998 yılı içinde her il ve ilçedeki ilköğretim okullarının en az ikisine 20 bilgisayarlık bilgisayar laboratuvarı kurma kararı alınmıştır. Ayrıca 1997 yılında yapılan bir araştırma ile ülkemizdeki 30 eğitim fakültesinde 37 bilgisayar laboratuvarı ve bu laboratuvarlarda toplam 479 bilgisayar bulunduğu saptanmıştır.”

Yukarıda belirtilen çalışmalara bakarak Milli Eğitim Bakanlığı'nun bilgisayar destekli eğitime verdiği önem görülmektedir.

Aşağıda halen sürmekte olan projeler belirtilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nun Projeleri (Milli Eğitim Bakanlığı):

- 1) Yabancı Dil Eğitimi Geliştirme Projesi
- 2) Eğitim Teknolojisinin Düzeyini Yükseltmeye ve Bilgisayar Ortamlı Eğitim İle Uzaktan Eğitimin Yaygınlaştırılmasına Yönelik Fizibilite Çalışmaları

Bilgisayar destekli eğitim, “Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı Öncesi Durum” (DPT, 2000, s.30) “raporunda, eğitimin her kademesinde teknoloji destekli eğitim yapılacak, kademeli olarak bilgisayar destekli eğitim geliştirilerek yaygınlaştırılacak, kitle eğitimine ve uzaktan öğretime önem verilecektir.” sözleriyle ifade edilmiştir. Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (DTP, 2000, s.16, DTP, 2000, s.97) şu sözler sarf edilmiştir:

Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılması ve yaygınlaştırılmasında yeterli gelişme sağlanamamıştır. İlköğretimden başlamak üzere eğitimin her kademesinde bilgisayarlı eğitime geçilmesi, her okula İnternet erişiminin sağlanması ve müfredat programlarının yazılım programları olarak üretilmesi önem taşımaktadır. Eğitimin her kademesinde teknolojinin sağladığı imkanlardan özellikle bilgisayar teknolojisinden azami ölçüde yararlanılacak, uzaktan eğitim ve ileri teknolojileri kullanan yeni eğitim yöntemleri uygulamaya konulacaktır.

Türkiye’de İnternet ortamında eğitim olanağı sunan Ortadoğu Teknik Üniversitesi hazırlanan IDE-A projesidir. IDE-A (İnternet’e Dayalı Eğitim-Asenkron), öncelikli olarak yaygınlaştırılmasında yarar görülen bilgilere ilişkin konularda bir dizi eğitim programı projesidir (ODTÜ, Sanal Kampüs, 2000).

Anadolu Üniversitesi ise Açıköğretim Fakültesi öğrencilerine İnternet’te Web-Sayfaları aracılığıyla AÖF deneme sınavı olanağı sağlamıştır. BDE (Bilgisayar Destekli Eğitim) laboratuvarlarındaki bilgisayarlarda bulunan ders yazılımları, uzaktan öğretim gören çok sayıda öğrencinin ihtiyaç duyabileceği derslerden seçilmiştir (Anadolu Üniversitesi AÖF, 2000).

Ayrıca Açıköğretim derslerini evde takip etmeleri için bazı dersler CD ortamına aktarılmıştır. Bunlar Genel Matematik ve Atatürk İlke ve İnkılâp Tarihi CD yazılımlarıdır. (Anadolu Üniversitesi BDE, 2000). Öğrenciler isterlerse kitapların yanı sıra CD’leri de alma fırsatı bulmaktadır.

Açıköğretim Fakültesi İnternet kullanıcılarını da düşünmüş ve 3 dersi İnternet ortamına taşımıştır (Anadolu Üniversitesi BDE, 2000). İktisada Giriş, Genel Matematik ve Genel İşletme derslerini öğrenciler kolaylıkla evde bilgisayar başında takip edebilmektedirler. Bunun dışında Atatürk İlke ve İnkılâp Tarihi dersine de online erişmek mümkündür.

Anadolu Üniversitesi BDE biriminin sağladığı WEBCT (Word Wide Web Course Tools) yazılımıyla öğretim üyeleri kendi derslerini web ortamında sunma

imkanı bulmaktadırlar (Anadolu Üniversitesi WEBCT, 2000) . “İnternet Destekli Eğitim Sistemi” adlı bu projede şu anda üç ders online sistemiyle verilmektedir.

Özel sektörün de ilgisini çeken bu araştırmaların sonucunda bir çok ürün ortaya konulmaktadır. Bu ürünlerden birisi de Akademia'dır (Akademia, 2000).

1.4. Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi

Bilgisayarlar yabancı dil öğretiminde 1960'lardan beri kullanılmaktadır (Warschauer ve Healy, 2000). Büyük çaptaki ilk proje 1960'da New York Devlet Üniversitesi'nde Alman öğretim yazılımı ve Stanford Üniversitesi'nde Rusça öğretim yazılımıdır (Hope ve diğerleri, 1984, s.7). Diğer bir başarılı Bilgisayar Destekli Eğitim projesi ise PLATO'dur (Programmed Logic for Automated Teaching Operations) (Khurshid ve diğerleri, 1991, s.30).

1969'ların sonunda New Hampshire'de Dartmouth Koleji etkileşim olanağı sağlayan ilk akademik kurumlar arasında yer almıştır. Dil öğretmenleri, Dartmouth etkileşim sistemini 1970'de kullanmaya başlamıştır. Bu sistem Fransızca, Almanca, Latince, İspanyolca ve Danca (Danuva) dillerini kapsamaktadır (Khurshid ve diğerleri, 1991, s.32).

Essex Üniversitesinde, Bilimsel Dil Projesi (The Scientific Language Project) Alford tarafından, Rusça'da özel metinleri bilgisayar yardımıyla okumak için tasarlanmıştır (Khurshid ve diğerleri, 1991, s.33).

İlk başlarda bilgisayarın maliyeti yüksek olduğundan ve yeterli eğitim/öğretim yazılımı bulunmadığından, bilgisayar destekli eğitim yaygınlaştırılmamıştır. Ama günümüzde bilgisayarın boyutları ve maliyeti düştüğünden, neredeyse her okulda ve her evde bilgisayar bulunmaktadır. Artık birçok kuruluş, araştırma gurupları ve üniversitelerde bu konularda araştırma yapılmakta ve birçok ders yazılımı hazırlanmaktadır.

Bilgisayarların yabancı dil dersinde kullanımı, diğer teknoloji aygıtlarının kullanımından farklılıklar göstermektedir. Daha önce belirtildiği gibi, yabancı dil öğretiminde dört temel becerinin geliştirilmesi esas alınmaktadır. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmek, bilgisayar ile olasıdır. Bilgisayar programlarının günümüzde hızla gelişmesi, dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin geliştirilmesine yardımcı bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Yazılan metni ses ortamına çeviren programlar, öğrencilerin dinleme becerilerini; mikrofon aracılığıyla konuşulanları analiz eden ve telâffuz karşılaştırması yapan programlar konuşma ve okuma becerilerini; yazılan metni denetleyen ve yanlışlıkları ortaya koyan programlar yazma becerilerini geliştirmede, yabancı dil öğretiminde yardımcı araç olarak kullanılmaktadır.

Bir yabancı dil öğretimi dersini planlarken şu noktalar göz önünde bulundurulmalıdır:

1. Teknolojik araçların kullanılması biliniyor mu?
2. Yabancı dil öğretiminde teknolojik araçlardan yararlanılıyor mu?
3. Teknolojik araçların ne zaman kullanılacağı biliniyor mu?
4. Öğretim yazılımları yabancı dil dersi için uygun mu?
5. Teknolojik araçları kullanırken nasıl organize olunmalı?

Öğrenme ve öğretme materyallerinin kullanımındaki asıl amaç, öğrenenlere veya öğretenlere zaman kazandırmaktır. (Fechner, 1998, s.7). Bilgisayarın da bu amaçla kullanıldığı bir gerçektir. Yabancı dil dersinde bilgisayarın kullanımı sadece zaman kazanmak olmamalı. Bununla birlikte öğrenimi daha hızlı, daha kapsamlı, daha ayrıntılı ve daha kalıcı olması için çaba gösterilmeli.

Yabancı dil öğretim yazılımlarının ders esnasında kullanılıp kullanılmayacağına şu sorularla yanıt aranmaktadır:

1. Yazılım yabancı dil dersine uygun mu?
2. İçeriğinde tüm konular var mı?
3. Yeterince örnek bulunduruyor mu?

4. Yazılımın kullanımı kolay mı?

Eğer bu sorulara olumlu yanıtlar alabiliyorsak bu ders yazılımı uygundur. Dil laboratuvarları gibi bilgisayarlarda mucize yaratmamaktadır. Derste kullanılan teknolojilerin başarısı iyi bir ders yazılımına bağlıdır (Brücher, 1998, s.116).

Öğretmen, kendi yazılımını da oluşturabilir. Fakat ya yazarlık dillerinden birini ya da programlama dillerinden birini bilmesi gerekmektedir. Görsel programlama dilleri, günümüzde çok gelişmiş durumdadır. Bu programlama dilleriyle, kolayca ders materyalleri hazırlamak mümkündür.

1.4.1. Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretiminin Yararları

Bilgisayar destekli yabancı dil öğretiminin yararları şöyle sıralanabilir (Ergin, 1998, ss.130-132, Odabaşı, 1997, s.18, Schwappacher, 1999):

- Öğrencilere kendi hızlarında öğrenme olanağı sağlar.
- Hızlı öğrenenler için zaman kazanımı sağlar.
- Öğrenmeyi bireyselleştirir.
- Yavaş öğrenenler için sabırlı denilebilecek bir araçtır.
- Yapılan hatalar sadece makina başında oturan öğrenci tarafından görüleceğinden ilgili kişiyi sıkıntıya sokmaz.
- Çalışmalara renk, müzik ve canlandırılmış çizimlerle gerçekçilik ve çekicilik katar.
- Kayıt saklama yeteneği vardır.
- Çok fazla bilgiyi depolayabildiği gibi , bu bilgilere istenildiği anda ulaşılmasını da olanaklı kılar.
- Bilgisayar, kendisiyle etkileşime giren bireyi mantıklı bir düzen içerisinde iletişim kurmaya zorlar.
- Bilgisayar aracılığıyla bireyler çok küçük yaşta klavye kullanma becerisi geliştirirler.

- Eğitimcilere, kendi bilgisayar destekli eğitim programlarını geliştirmelerine olanak verir.
- Etkileşim sağladığı için en can sıkıcı çalışmaları bile ilginç kılabilmekte ve renk ve grafik uygulamaları sayesinde öğrenme canlı tutulmaktadır.
- Öğrenme programları, öğrenenlerin motivasyonuna olumlu etki yaratır.

1.4.2. Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretiminin Sınırlılıkları

Bilgisayar destekli yabancı dil öğretiminin sınırlılıkları ise şöyle sıralanabilir (Ergin, 1998, ss.130-132, Hoşcan, 1996, s.139, Odabaşı, 1997, s.20):

- Donanımların satın alınması, kurulması, korunması ve bakımı masraflıdır.
- Yazılımların üretimi zor ve masraflıdır.
- Yazılım programları her sisteme uymayabilir.
- Yazılımların izinsiz çoğaltılabilmesi, yazılım üreten ilgili kurumlarca önlenebileceği için çoğaltmada güçlükler çekilebilir.
- Kimi öğretmen ve öğrenciler bilgisayarı adeta sihirli bir makina gibi algılayarak fazla çaba harcamadan öğrenmenin gerçekleşmesini bekleme eğiliminde olabilirler.
- Duyuşsal ve psikomotor davranışlar bilgisayarlarla etkili bir biçimde öğretilemez.
- Yaratıcılık, bilgisayar destekli öğretimde bastırılır. Bilgisayar, kendini çalıştıracak programa bağlıdır. Program yazılımcıları birtakım olasılıkları dikkate almazlarsa, yaratıcılığa ket vurabilir.
- Bazı kimseler, özellikle yetişkinler, bilgisayar ekranı yerine bir kitap sayfasını çok daha hızlı okuyup öğrenebileceklerinden, bilgisayarlı etkileşime tahammül göstermeyebilir.
- Öğrencilerin kendi aralarında ve öğretmenle olan sınıf içi etkileşimleri azalma göstermektedir.
- Bilgisayarla çalışmak, kuşkusuz kitap sayfası çevirerek yapılan çalışmadan daha zordur. Dolayısıyla Bilgisayar Destekli Eğitim görece öğrencilerin, önceden bilgisayar okur yazarlığını kazanmış olmaları gerekmektedir.

- Bilgisayar destekli yabancı dil öğrenimi genellikle dilbilgisi, okuma ve yazma becerilerinde geliştirilmiş olup, dinleme, anlama ve konuşma becerilerinde yeterince geliştirilmemiştir.

1.5. Problem

Yabancı Dil olarak Almanca dersinde, önceden öğrenilmiş edatların bilgisayar destekli öğretim yöntemiyle pekiştirilmesi, öğrencinin başarısını nasıl etkiler?

1.6. Alt Problemler

1. Yabancı Dil olarak Almanca dersinde, önceden öğrenilmiş edatların bilgisayar destekli öğretim yöntemiyle bilgisayarın tekrar-alıştırma aracı olarak kullanıldığında, öğrencilerin öntest ve sontest puanları arasında anlamlı fark var mıdır?
2. Yabancı Dil olarak Almanca dersinde, önceden öğrenilmiş edatların bilgisayar destekli öğretim yöntemiyle bilgisayarın tekrar-alıştırma aracı olarak kullanıldığında, öğrenilen kavramların kalıcılığı yönünden sontest ve kalıcılık testi puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.7. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, yabancı dil öğreniminde, bilgisayarın bir destekleyici araç olarak kullanıldığında ne denli etkili olabileceğini sınama olanağı sağlayacaktır.

Araştırmada toplanacak verilerin özellikle:

- Daha verimli ve işlevsel bir yabancı dil öğretiminin geliştirilmesine katkıda bulunacağı;
- Elde edilen bulgular sonucunda Türkiye’de yabancı dil öğrenimini geliştirme çabalarına bir ışık tutacağı;
- Araştırma eğitimini güncelleştirip, üzerinde düşünme, tartışma ve yeni araştırmaları yaratacağı;
- Başka disiplinlerdeki uygulamalara ışık tutacağı umulmaktadır.

1.8. Sayıtlar

Bu araştırmanın dayandığı sayıtlar şunlardır:

1. Uygulamada kullanılacak yazılımın eğitim-öğretim açısından niteliği araştırmanın amacına uygundur.
2. Bilgisayar destekli eğitim, öğrenmede etkililiği artıran ve giderek yaygınlaşmakta olan bir öğrenme yaklaşımını ortaya koymaktadır.
3. Araştırmaya katılan öğrencilerin bilgisayar kullanabilme yetenekleri vardır.

1.9. Sınırlılıklar

1. Araştırma 1999-2000 öğretim yılının ikinci döneminde Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Almanca Öğretmenliği, Hazırlık-A ve Hazırlık-B sınıflarındaki 15 öğrenci ile,
2. 10.04.2000 – 21.06.2000 tarihleri arasında edatlar konusunun işlendiği süre içinde,

3. içeriği Almanca dilbilgisi öğretimi ile,
4. dilbilgisi yapısı olarak Almanca'da edatların öğretimi ile,
5. veri toplama aracı olarak ise, deney gurubuna uygulanacak araştırmacı tarafından hazırlanmış olan ders yazılımı ve öntest, sontest ve kalıcılık testi olarak kullanılacak bir çoktan seçmeli test ile sınırlıdır.

1.10. Tanımlar

Araştırmada sıkça geçen terimlerin bu araştırmada hangi anlamda kullanıldığı aşağıda belirtilmiştir.

Yabancı Dil: Anadil dışında öğrenilen dil.

Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğretimi: Yabancı dilin bilgisayar yardımıyla öğrenilmesi.

Deney Grubu: Bilgisayar destekli yabancı dil öğrenimi yöntemiyle çalışma yapılan grup

Yazılım: Bilgisayarda kullanılan tüm programlar.

Donanım: Bilgisayarı oluşturan fiziksel elektronik parçaların tümü.

2. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, problemin çözümünde izlenen yönteme yer verilmiştir ve sırasıyla araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve toplanan verilerin çözümlenmesinde yararlanılan istatistiksel yöntem ve teknikler ele alınmıştır.

2.1. Araştırma Modeli

Yabancı dil öğretiminde bilgisayar destekli öğrenim yönteminin etkinliğini sınavan bu çalışmada, tek grup öntest-sontest modeli uygulanmıştır (Karasar, 1998, s.96).

G_1	$O_{1.1}$	X	$O_{1.2}$
-------	-----------	---	-----------

G_1 : Deney Gurubu

X: Bağımsız değişken düzeyi

O: Ölçme

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Hazırlık sınıfları, örneklemini ise Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Hazırlık A ve Hazırlık B sınıfları öğrencilerinden oluşturmaktadır.

Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Almanca Öğretmenliği Bölümünde Hazırlık-A ve Hazırlık-B sınıfları şubesi bulunmaktadır. Araştırmayla ilgili deneysel işlemlerin daha verimli olabilmesi için Hazırlık sınıflarında A ve B şubelerindeki toplam 15 öğrenci birleştirilerek deney bu iki sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.

Araştırmayla ilgili deneysel işlemlerin Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yapılması nedenleri, bu eğitim kurumunda hazır üç bilgisayar laboratuvarının bulunması ve bilgisayarların çoklu ortam özelliği taşımasıdır. Ayrıca söz konusu Fakültenin seçiminde, araştırmacının bu fakülteden mezun olması uygulamada kolaylık sağlaması açısından etkili olmuştur.

Uygulamanın hazırlık sınıflarında gerçekleştirilmesindeki amaç, edatlar konusunun hazırlık sınıflarında yeni öğrenilmesidir.

Araştırmada edatlar konusunun seçiminde aşağıdaki noktalar göz önünde tutulmuştur:

- Öğrencilerin cümle içinde edatları kullanmadaki zorluklar.
- Edatlarda Artikel çekimlerindeki sıkça yapılan yanlışlıklar.
- Cümle içinde kullanılan edatların seçilmesinde güçlükler.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın kuramsal boyutunu desteklemek amacıyla konuya ilişkin yurt içi ve dışı kaynaklara ulaşılmaya çalışılmış ve konuyla ilgili uzmanların görüşlerinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın problem ve alt problemlerini yanıtlamak amacıyla gereksinim duyulan verileri toplamak için, deney grubunda kullanılmak üzere bilgisayar ders yazılımı geliştirilmiş ve dilbilgisi konusundaki öğrenci başarısını ölçmek amacıyla öntest, sontest ve kalıcılık testi olarak kullanılacak bir ölçme aracı oluşturulmuştur.

2.3.1. Bilgisayar Ders Yazılımı

Uygulamada kullanılan ders yazılımı, Delphi 4.0 programlama diliyle araştırmacı tarafından yazılmıştır.

2.3.2. Konu Başarı Testi

Verilerin analizinde kullanılmak üzere öntest, sontest ve kalıcılık testinden oluşan bir konu başarı testi hazırlanmıştır. 1999 – 2000 öğretim yılında Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Hazırlık sınıflarında okutulan “Deutsche Sprachlehre für Ausländer” adlı almanca kitabındaki edatlar konusu incelenerek konuyla ilgili ders öğretmenlerinin önerileri de alınarak 40 soruluk bir test hazırlanmıştır. Soruların hazırlanmasında “Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik”, “Deutsche Sprachlehre für Ausländer”, Authentische Texte im Deutschunterricht”, “Örneklele Bugünkü Almanca” ve “Moderne Übungen zur Deutschen Rechtschreibung” kitaplarında bulunan örnek cümlelelede yararlanılmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından geliştirilen konuyla ilgili cümlelelede yer verilmiştir.

2.3.3. Uygulamada Yararlanılan Kaynaklar

Uygulamada bilgisayar ders yazılımı, ders kitabı, öğretmen ve bilgisayar uzmanından yararlanılmıştır.

2.3.3.1. Bilgisayar Ders Yazılımı

Uygulamada kullanılan ders yazılımı Delphi 4.0 programlama diliyle araştırmacı tarafından yazılmıştır. Yazılımı oluşturmada şöyle bir yol izlenmiştir:

“Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik”, “Deutsche Sprachlehre für Ausländer”, “Authentische Texte im Deutschunterricht”, “Örneklerle Bugünkü Almanca” ve “Moderne Übungen zur Deutschen Rechtschreibung” dilbilgisi kitaplarından yararlanılmış. Bu kitapta bulunan örnekler ve araştırmacı tarafından geliştirilen örnekler uygulama yazılımında yer almaktadır. Ayrıca Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Almanca Öğretmenliği Programında görev yapan ve Hazırlık sınıflarında Dilbilim derslerine giren Öğretim Üyeleri’nden konuyla ilgili görüşleri alınmıştır.

Örnek cümleleri seslendirmede “Digalo (Text-To-Speech)” (Digalo, 2000) adlı yazılım kullanılmıştır. Ayrıca bu program ile birlikte çalışan, bilgisayar ortamında yazılan yazıları sessel ortama dönüştüren Digit (Clipboard Reader) programı kullanılmıştır. Bu yazılımlar sayesinde bilgisayarda kayıtlı olan Almanca cümleler bilgisayar ortamına, ses dosyası olarak kaydedilmiştir.

Uygulamada kullanılan ders yazılımı dört bölümden oluşmaktadır.

- 1- Bölüm: Die Präpositionen mit dem Akkusativ
- 2- Bölüm: Die Präpositionen mit dem Dativ
- 3- Bölüm: Die Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ
- 4- Bölüm: Die Präpositionen mit Genitiv

Ayrıca her bölüme ilişkin on sorudan oluşan alıştırmalar hazırlanmıştır. Ders yazılımında kullanılan alıştırmalar çoktan seçmeli test türünde hazırlanmıştır.

2.3.3.2. Bilgisayar Ders Yazılımının Kullanımı

Bu araştırmada, bilgisayar ders yazılımı hazırlanırken kullanımının kolay ve anlaşılır olmasına özen gösterilmiştir. Öğrencilerin ders yazılımıyla ilgili değil konuyla ilgili sorularını yanıtlamak esas alınmıştır.

Ders yazılımının ilk ekranında ana menü (seçenek listesi) ile karşılaşılmaktadır. Burada 5 seçenek vardır.

Präpositionen mit dem Akkusativ

Präpositionen mit dem Dativ

Präpositionen mit dem Dativ oder Akkusativ

Präpositionen mit dem Genitiv

Program Verlassen

İlk 4 seçenek, ilgili konunun alt başlıklarıdır. “Program Verlassen” seçeneği ise programdan çıkmamızı sağlamaktadır.

Konu anlatım ekranının en üst kısmında edatlar (Präposition) düğmeleri yer almaktadır.

bis | **durch** | **entlang** | **für** | **gegen** | **ohne** | **um** | **wider**

Bu düğmeler vasıtasıyla edatları seçme olanağı sağlanmaktadır. Edatlar seçenek simgesinden herhangi birini seçtiğimizde, ekranın orta kısmında edat seçimine göre anlatım görüntüsü gelmektedir. Ekranın orta kısmında edatların hangi durumlarda kullanıldığı anlatılmaktadır.

bis

1. ohne Artikel

- a) zur Orts- oder Zeitangabe**
- b) vor Zahlenangaben (oft mit zu)**
- c) vor Adverbien**

2. zusammen mit einer anderen Präposition.

- a) bis + Präposition mit Akkusativ**
- b) bis + Präposition mit Dativ**

Ekranın alt kısmında ise örnek cümleler yer almaktadır. Bu cümlelerin üzerine fare ile gelip tıkladığında, cümleler bilgisayar tarafından sesli olarak geri verilmektedir.

Ich fahre bis Frankfurt.

Sie kann bis Mai warten.

Bis Montag haben wir zu.

Ekranın en alt kısmında Menü, Hilfe, Übung seçenek düğmeleri bulunmaktadır.



Menü düğmesi ana menüye geri dönmemizi sağlamaktadır.

Hilfe düğmesine tıkladığında bir yardım penceresi açılır. Burada kısaca yazılımda kullanılan seçenek düğmeleriyle ilgili bilgiler yer almaktadır.

Hilfe

- Program fare ile kullanılır.
- Farenin sol düğmesi ile işlemler yapılır.
- İşaretlerin anlamları:



Bu işaretin çıktığı yerlerde fare ile tıklayabilirsiniz

Örnek

Menülerde düğmelere tıklayabilirsiniz



Übung seçenek düğmesine basıldığında ise alıştırmalar sayfasına geçilmektedir.

Alıştırmalar sayfasının en üst kısmında alıştırmalarla ilgili seçenek düğmeler bulunmaktadır.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Leistung
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----------

Birinci seçenek düğmesi basılı durumdadır. Rakamlar soru adetini belirlemektedir.

Der Eisenbahn fährt langen Tunnel.

- unter dem
- mit den
- in dem
- durch den

Leistung seçenek düğmesi doğru cevapların değerlendirildiği kısımdır.

Antwort 1	richtig
Antwort 2	falsch

Eğer yanıtlanan soru doğruysa “richtig”, yanlışsa “falsch” yazıları düğmelerin üstünde belirlemektedir. Yanlış olarak cevaplanan sorulara geri dönmek ve soruyu doğru yanıtlamak için “falsch” yazan seçenek düğmesine tıklamak gerekmektedir.

2.3.3.3.Ders Kitabı

“Lehr- und Übungsbuch der Deutschen Grammatik” aldı ders kitap hazırlık sınıflarında işlenmektedir.

2.3.3.4.Öğretmen

Araştırmanın uygulama süresince araştırmacı ders boyunca uygulamada bulunmuştur.

2.3.3.5.Bilgisayar Uzmanı

Uygulama süresince bilgisayar laboratuvarında bir bilgisayar uzmanı bulunmuştur. Uzman Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Laboratuvar görevlisi olarak görev yapmaktadır. Araştırmada uzman kullanılması teknik yönden meydana gelebilecek aksaklıkların önlenmesi sağlanmıştır.

2.4. Uygulama

Uygulama yapılacak dilbilgisi konusunun seçiminden sonra bilgisayar ders programı hazırlanmış ve konuyla ilgili test hazırlanmıştır. Daha sonra Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Bölümü Hazırlık- A ve Hazırlık-B sınıflarının birleştirilerek uygulamaya geçilmiştir. Uygulama 1999-2000 yılının ikinci döneminde 10.04.2000 – 21.06.2000 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Daha önceden öğretimi yapılmış olan dilbilgisi konusu edatlar (Präpositionen) tekrar çalışmalarına başlamadan önce, konuyla ilgili olarak deney grubuna önceden hazırlanmış olan öntest uygulanmıştır. Böylelikle deney grubunun düzeyi belirlenmiştir. Daha sonra deney grubuyla bilgisayar destekli yabancı dil öğrenimi yöntemi uygulanmıştır. Konunun işlenmesi tamamlandıktan sonra deney grubuna sontest uygulanmıştır.

Sontestin uygulanmasından 15 gün sonra öntest ve sontest olarak verilen aynı test kalıcılık testi olarak tekrar uygulanmıştır.

Uygulama esnasında yapılan işlemler şöyledir:

Deney grubuna öntest verildikten sonra konunun tekrar çalışmaları bilgisayar yardımıyla yapılmıştır. Her bir ders saati için bir alt konu işlenmiştir.

Uygulamada her bir bilgisayarın başına bir öğrenci oturtulmuştur. Uygulama süresince öğrenciler, konuyla ilgili soruları öğretmene; bilgisayar ile ilgili sorunlar oluştuğunda, derste bulunan bilgisayar uzmanına bildirmişlerdir.

Her alt konunun sonunda, alıştırma kısmına geçilmiş ve öğrencilerden bu alıştırmaları yapmaları istenmiştir.

Uygulamanın sonunda öğrencilere sontest soruları verilmiş ve yanıtlanması istenmiştir. Sontestin verildiği tarihten 15 gün sonra öğrenmedeki kalıcılığı ölçmek amacıyla aynı test kalıcılık testi olarak tekrar verilmiştir.

Araştırmacı tarafından yapılan gözlemlerde; deney grubundaki öğrenciler uygulamada daha istekli bir şekilde katıldıklarını ve bilgisayar ders yazılımının kolay kullanılabilir olduğunu gözlemlenmiştir.

2.5. Verilerin Çözümleri

Deney grubunun öntest ve sontest uygulamalarına ilişkin puanları (Ek 4 ve Ek 5) elde edildikten sonra, öntest ve sontest arasındaki puanların aritmetik ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığı t-testi ile sınanmış ve sontest lehine anlamlı bulunmuştur.

Sontest ile kalıcılık testi arasındaki puanların (Ek 5 ve Ek 6) aritmetik ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olup olmadığı yine t-testi ile sınanmış ve bu farklar kalıcılık testi lehine anlamsız bulunmuştur.

Verilerin çözümündeki istatistiksel işlemler ve analizler SPSS 7.5.2 for Windows programı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 alınmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın amacına uygun olarak saptanan problemin çözümü için ikinci bölümde açıklanan yöntemle toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucunda ulaşılan bulgulara ve bu bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

3.1. Öntest ve Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

TABLO 1
DENEY GRUBUNUN ÖNTEST VE SONTTEST PUANLARINA İLİŞKİN
BULGULAR

Öğrenci Grupları	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (X)	Standart Sapma (SS)	t Değeri	Serbestlik Derecesi (SD)	Anlamlılık Düzeyi (P)
Deney Grubu Öntest	15	22,40	3,14	7,261	14	0 < 0,05
Deney Grubu Sontest	15	25,93	3,95			

^bTablo = 2,145

Çizelge 1'den de anlaşılacağı gibi, deney grubunda öntest ve sontest puanlarına ilişkin bulgular vardır. Deneklerin öntestten ve sontestten aldıkları puanların aritmetik ortalamaları arasında yaklaşık 3 puanlık bir fark vardır. Bu farkın anlamlı olup olmadığını sınamak amacıyla her öntest ve sontest sonuçlarının ortalama puanlarına bağımlı iki örnek "t" testi uygulanmış ve $t = 7,261$ bulunmuştur. Bu değer, 14 serbestlik derecesinin 0.05 anlamlılık düzeyindeki 2,145 değerinin oldukça üzerinde

bulunmaktadır. Bu da deney grubunda öntestten sonra gerçekleştirilen bilgisayar destekli öğrenimin öğrencilerin başarısına katkısı olduğunu göstermektedir.

3.2. Sontest ve Kalıcılık Testi Puanlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

TABLO 2
DENEY GRUBUNUN SONTTEST VE KALICILIK TESTİ PUANLARINA İLİŞKİN
BULGULAR

Öğrenci Grupları	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (X)	Standart Sapma (SS)	t Değeri	Serbestlik Derecesi (SD)	Anlamlılık Düzeyi (P)
Deney Grubu	15	25,93	3,95			
Sontest				0,119	14	0,907 > 0,05
Deney Grubu	15	25,80	4,62			
Kalıcılık Testi						

^tTablo = 2,145

Çizelge 2'den de anlaşılacağı gibi, deney grubunda sontest ve kalıcılık testi puanlarına ilişkin bulgular vardır. Deneklerin sontestten ve kalıcılık testinden aldıkları puanların aritmetik ortalamaları arasında 0,13 puanlık bir düşüş vardır. Bu farkın anlamlı olup olmadığı "t" testi ile sınanmıştır ve $t=0,119$ bulunmuştur. Bu değer, 14 serbestlik derecesinin 0.05 anlamlılık düzeyindeki 2,145 değerinin altında bulunmaktadır. Bu da deney grubunda sontest ile kalıcılık testi arasında farklılık olmadığını ve deneklerin bilgisayar destekli öğrenimden sonra öğrendiklerinin kalıcı olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın sonuçlarına benzerlik gösteren örnek bir çalışma ise, Odabaşı (1997) tarafından gerçekleştirilen yabancı dil eğitiminde bilgisayar kullanımı alanında yapılan çalışmadır. Söz konusu çalışmada yabancı dilde önceden öğrenimi yapılmış

olan dilbilgisi konularının pekişme çalışmalarında bilgisayar destekli yabancı dil öğrenim yöntemi ile geleneksel öğrenim yönteminin öğrenci başarısına etkisini incelenmektedir. Odabaşı'nın araştırmasıyla bu araştırmanın sonuçları tutarlılık göstermektedir.

4. ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde; özet, araştırma sonucunda varılan yargılar ve bundan sonra yapılacak araştırmalar için getirilen önerilere yer verilmiştir.

4.1. Özet

Bu araştırma yabancı dilde dilbilgisi öğreniminde önceden öğrenilmiş olan edatların (Präpositionen) pekiştirilmesinde bilgisayar destekli yabancı dil öğretimi yönteminin etkili olup olmadığını sınamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada bilgisayar destekli öğretim ile işlenen edatların kalıcılık yönleri de sınanmıştır.

Araştırmanın sayıtları; bilgisayar destekli yabancı dil öğreniminin öğrenmede etkililiği arttıran ve giderek yaygınlaşmakta olan bir yöntem olduğuna, uygulamada kullanılacak yazılımın eğitim-öğretim açısından niteliği araştırmanın amacına uygunluğuna, araştırmaya katılan öğrencilerin bilgisayar kullanabilme yetenekleri olduğuna dayandırılmıştır. Araştırmanın denenceleri, yabancı dil bilgisi öğretiminde önceden öğrenilmiş olan edatların (Präpositionen) pekiştirilmesinde, bilgisayar destekli yabancı dil öğretimi yöntemi etkili midir ve kalıcı mıdır olarak ele alınmıştır. Araştırmanın bulguları, içerik, incelenen dil yapısı, kullanılan bilgisayar yazılımı ve denek sayısından belirli sınırlılıklara bağlı bulunmaktadır.

Bu araştırmada tek grup öntest-sontest modeli uygulanmıştır ve araştırma deneysel olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreni Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Hazırlık sınıfları, örnekleme ise Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Alman Dili Eğitimi

Anabilim Dalı Hazırlık-A ve Hazırlık-B sınıfları öğrencilerinde oluşmaktadır. Araştırmanın 1999-2000 öğretim yılı ikinci döneminde gerçekleştirilmiştir.

Deney grubu Hazırlık-A ve Hazırlık-B sınıflarında bulunan 15 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın gerçekleştirilmesi için Delphi programlama diliyle yazılmış edatlar (Präpositionen) konusunu içeren bir bilgisayar ders yazılımı geliştirilmiştir. Bilgisayar destekli yabancı dil eğitimi yönteminin etkinliğini sınamak için 40 çoktan seçmeli sorudan oluşan bir ölçme aracı geliştirilmiştir.

Uygulamaya geçmeden önce ölçme aracı deney grubuna önce öntest olarak verilmiştir. Öntestin verilmesinden sonra deney grubuyla bilgisayar destekli yabancı dil öğretim yöntemi uygulanmıştır. Uygulamanın bitiminde deney grubuna sontest uygulanmıştır. Sontestin uygulanmasından 15 gün sonra kalıcılık testi uygulanmıştır.

Deney grubuna ilişkin öntest, sontest ve kalıcılık testi puanları elde edildikten sonra, verilerin çözümlenmesine geçilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde t testi kullanılmış ve anlamlılık düzeyi 0.05 alınmıştır.

4.2. Sonuç

Araştırmanın ortaya koyduğu bulgular ışığında, yabancı dilde önceden öğrenimi yapılmış olan dilbilgisi konularının pekiştirme çalışmalarında bilgisayar destekli yabancı dil öğretimi yönteminin başarılı olduğu kanısına varılmıştır.

Araştırmada elde edilen başlıca sonuçlar şunlardır:

- 1- Yabancı dilde önceden öğrenilen dilbilgisi konularının pekiştirme çalışmalarında, deney grubunda uygulanan bilgisayar destekli yabancı dil öğretimi yönteminin öğrencilerin başarısına etkisi olduğu görülmüştür.

- 2- Yabancı dilde önceden öğrenilen dilbilgisi konularının pekiştirilmesi çalışmalarında, deney grubunda uygulanan bilgisayar destekli yabancı dil öğretim yönteminin kalıcı olduğu görülmüştür.

4.3. Öneriler

Gerçekleştirilen bu araştırmanın ortaya koyduğu bulgular ışığında şu öneriler getirilmiştir:

1. Almanca yabancı dil dersinde dilbilgisi konularının anlatımında pekiştirme çalışmaları bilgisayar aracılığıyla yapılarak;
 - Emek ve zaman kazanımı elde edilebilir.
 - Öğrenciler kendilerine uygun hızda çalışma olanağına kavuşurlar.
 - Öğrenciler istedikleri kadar çalışma olanağına kavuşurlar.
2. Yabancı dil öğretiminde bilgisayar destekli öğrenme yöntemini sınamaya yönelik şu konularda başka deneysel araştırmaların yapılmasında yarar görülmektedir. Bunlar:
 - Yabancı dil öğretiminde bazı kavramları bilgisayar oyunları ile verilmesinin öğrenci başarısına etkisi nedir?
 - Yabancı dil öğretiminde bilgisayar destekli öğretim uygulamalarından oyun amaçlı uygulama yönteminin etkililiği.

EKLER

	<u>Sayfa</u>
ÖLÇME ARACI	41
BİLGİSAYAR YAZILIMINDAN ÖRNEK EKРАНLAR.....	48
DENEY GRUBUNUN ÖNTEST PUANLARI.....	72
DENEY GRUBUNUN SONTEST PUANLARI.....	73
DENEY GRUBUNUN KALICILIK TESTİ PUANLARI.....	74

EK 1

ÖLÇME ARACI

Sevgili Öğrenciler;

Sizlere uygulanan bu test bir araştırmada kullanılmak üzere uygulanmaktadır.

Bu Almanca testi 40 çoktan seçmeli test maddesinden oluşmuştur. Testi yanıtlamanız için 45 dakikalık bir süre verilmiştir.

- Her soruyu dikkatlice okuyup cevaplayınız.
- Her sorunun bir tek doğru cevabı vardır. Bu nedenle, birden fazla seçeneği işaretlemeyiniz.
- Cevaplarınızı cevap kağıdındaki ilgili soru numarasının yanındaki kutuyu karalayarak işaretleyiniz.
- Soru kitapçığı üzerine herhangi bir yazı, işaret vb. yazmayınız.
- Sınav bitiminde soru kitapçığıyla birlikte cevap kağınızı teslim ediniz.

Başarılar Dilerim

Araştırmacı Abdullah ÇEVİK

EK 1 devam

8. Dann renne sie in entgegengesetzten Richtungen am Zaun

- | | |
|------------|----------|
| a) gegen | b) durch |
| c) entlang | d) um |

9. Ganz Geld macht uns das Kartenspiel keinen Spaß.

- | | |
|---------|----------|
| a) bis | b) gegen |
| c) ohne | d) um |

10. Der Radfahrer fuhr einen Baum.

- | | |
|---------|----------|
| a) ohne | b) gegen |
| c) bis | d) für |

B) Präpositionen mit dem Dativ

(ab, aus, bei, gegenüber, gemäß, mit, nach, seit, von, zu)

11. kommender Woche gehen jeden Tag spazieren.

- | | |
|-------|---------|
| a) Ab | b) Seit |
| c) Zu | d) Mit |

12. Er hatte sich rasieren geschnitten.

- | | |
|--------|---------|
| a) aus | b) beim |
| c) mit | d) zu |

13. Straßenverkehrsordnung ist der Angeklagte schuldig.

- | | |
|--------------|--------------|
| a) Gemäß des | b) Gemäß die |
| c) Gemäß der | d) Gemäß den |

14. Wir fahren heute Hamburg.

- | | |
|--------|---------|
| a) zu | b) mit |
| c) bei | d) nach |

EK 1 devam

30. Er ist 10. Januar geboren.

- | | |
|--------|-------|
| a) an | b) zu |
| c) mit | d) am |

D) Präpositionen mit dem Genitiv

(anlässlich, außerhalb, binnen, innerhalb, längs, kraft, laut, mangels, zugunsten, wegen)

31. Studienreise konnten sie sich treffen.

- | | |
|---------------------|---------------------|
| a) Anlässlich einer | b) Anlässlich eine |
| c) Anlässlich einem | d) Anlässlich einen |

32. des Ortes befinden sich viele Bäume.

- | | |
|--------------|---------------|
| a) Außerhalb | b) anlässlich |
| c) mangels | d) zufolge |

33. Er kann weniger Monate kommen.

- | | |
|--------------|--------------|
| a) zeit | b) außerhalb |
| c) innerhalb | d) wegen |

34. seines Amtes konnte er nicht sprechen.

- | | |
|-------------|-------------|
| a) Inmitten | b) Oberhalb |
| c) Kraft | d) Binnen |

35. Die Schiffe fahren des Mains.

- | | |
|--------------|-----------|
| a) innerhalb | b) längst |
| c) infolge | d) wegen |

EK 2

BİLGİSAYAR YAZILIMINDAN ÖRNEK EKLANLAR

Die Präpositionen

**Die Präpositionen im Deutschen****Präpositionen mit dem Akkusativ****Präpositionen mit dem Dativ****Präpositionen mit dem Dativ oder Akkusativ****Präpositionen mit dem Genitiv****Program Verlassen**

EK 2 - devam

Präpositionen mit dem Akkusativ

Präpositionen mit dem Akkusativ

bis durch entlang für gegen ohne um wider

bis

- ohne Artikel
 - zur Orts- oder Zeitangabe
 - vor Zahlenangaben (oft mit zu)
 - vor Adverbien
- zusammen mit einer anderen Präposition.
 - bis + Präposition mit Akkusativ
 - bis + Präposition mit Dativ

Ich fahre bis Frankfurt.
 Sie kann bis Mai warten.
 Bis Montag haben wir zu.

Menü Hilfe Übung

Präpositionen mit dem Akkusativ

Präpositionen mit dem Akkusativ

bis durch entlang für gegen ohne um wider

durch

- zur Ortsangabe
- zur Bezeichnung einer Ursache eines Mittels oder eines Vermittlers. (oft in Passivsätzen)
- zur Angabe, wie eine Handlung durchgeführt wird. (Nebensatz mit indem)
- zur Zeitangabe (meist hindurch)

Wir gingen durch den Wald.
 Er schaute durchs Fenster.
 Wir fahren durch Deutschland.

Menü Hilfe Übung

EK 2 - devam

Präpositionen mit dem Akkusativ

Präpositionen mit dem Akkusativ

bis | durch | entlang | für | gegen | ohne | um | wider

entlang

1. zur Angabe einer Längrichtung auf einem bestimmten Weg
2. zur Angabe einer Längrichtung neben einer Begrenzung
3. entlang wird gelegentlich mit Genitiv gebraucht und vorangestellt

Das Auto fuhr die Straße entlang.
Sie gingen den Bahnsteig entlang.
Das Schiff fuhr den Fluß entlang.

Menü | Hilfe | Übung

Präpositionen mit dem Akkusativ

Präpositionen mit dem Akkusativ

bis | durch | entlang | für | gegen | ohne | um | wider

für

1. im Interesse, zur Hilfe oder an die Adresse eines anderen
2. anstelle einer anderen Person
3. zur Angabe eines bestimmten Zeitraums
4. zum Vergleich
5. zur Preis- und Wertangabe
6. zur Reihung gleicher Substantive ohne Artikel zur Verstärkung

Ich tue alles für dich.
Der Blumenstrauß ist für die Gastgeberin.
Er gab eine Spende für das Rote Kreuz.

Menü | Hilfe | Übung

EK 2 - devam

Präpositionen mit dem Akkusativ

Präpositionen mit dem Akkusativ

bis durch entlang für gegen ohne um wider

gegen

1. zur Angabe einer Bewegung in eine Richtung bis zur Berührung
2. zur ungefähren Zeit- oder Zahlenangabe
3. zur Bezeichnung einer Ablehnung oder eines feindlichen Verhaltens
4. zum Vergleich oder Tausch

Er schlug mit der Faust gegen die Tür.
 Sie fuhr mit hoher Geschwindigkeit gegen einen Baum.
 Die Soldaten marschierten gegen die Feinde.

Menü Hilfe Übung

Präpositionen mit dem Akkusativ

Präpositionen mit dem Akkusativ

bis durch entlang für gegen ohne um wider

ohne

meist ohne Artikel, wenn keine genauere Bestimmung nötig ist

Ohne Auto können Sie diesen Ort nicht erreichen.
 Ohne Sprachkenntnisse wirst du niemals Meister.
 Das Zimmer kostet ohne Heizung 200 Mark.

Menü Hilfe Übung

EK 2 - devam

Präpositionen mit dem Akkusativ

bis durch entlang für gegen ohne um wider

um

1. zur Ortsangabe
 - a) ohne Bewegung, rund um einen Mittelpunkt
 - b) mit Bewegung, auf einer Kreislinie
2. zur Zeit- oder Zahlenangabe
 - a) Uhrzeit
 - b) zur ungefähren Zeit- oder Zahlenangabe
 - c) zur Angabe einer Veränderung von Zahlenangaben
3. zur Angabe eines Verlustes

Um den Turm (herum) standen viele alte Bäume.
Wir saßen um den alten Tisch (herum) und diskutierten.
Um das Haus (herum) war ein Zaun.

Menü Hilfe Übung

Präpositionen mit dem Akkusativ

bis durch entlang für gegen ohne um wider

wider

Einige feste Wendungen

Er hat wider Willen zugestimmt.
Wider Erwarten hat er die Stellung bekommen.
Wider besseres Wissen verurteilte er den Angeklagten.

Menü Hilfe Übung

EK 2 - devam

Übung: Präpositionen mit dem Akkusativ										
Übung										
Präpositionen mit dem Akkusativ										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Leistung
<p>Der Eisenbahn fährt langen Tunnel.</p> <p> <input type="radio"/> unter dem <input type="radio"/> mit den <input type="radio"/> in dem <input type="radio"/> durch den </p>										
<p>Menü Hilfe</p>										

Übung: Präpositionen mit dem Akkusativ										
Übung										
Präpositionen mit dem Akkusativ										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Leistung
<p>Antwort 1 richtig</p> <p>Antwort 2 richtig</p> <p>Antwort 3 richtig</p> <p>Antwort 4 falsch</p> <p>Antwort 5 richtig</p> <p>Antwort 6 richtig</p> <p>Antwort 7 falsch</p> <p>Antwort 8 richtig</p> <p>Antwort 9 richtig</p> <p>Antwort 10 falsch</p>										
<p>Menü Hilfe</p>										

EK 2 - devam

Präpositionen mit dem Dativ								
Präpositionen mit dem Dativ								
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu		

ab

- zur Orts- oder Zeitangabe, ausgehend von einem bestimmten Punkt (oft ohne Artikel)
- mit dem Akkusativ zur Angabe des Datums

Ab kommender Woche gilt der neue Stundenplan.
 Jugendlichen ab 16 Jahren ist der Zutritt gestattet.
 Ab morgen werde ich ein neues Leben beginnen.

[Menü](#) [Hilfe](#) [Übung](#)

Präpositionen mit dem Dativ								
Präpositionen mit dem Dativ								
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu		

aus

- zur Angabe einer Bewegung (=aus heraus)
- zur Bezeichnung der örtlichen oder zeitlichen Herkunft
- zur Materialangabe
- zur Angabe von Verhaltensweisen, die eine Handlung begründen (ohne Artikel)

Er trat aus dem Haus.
 Er nahm den Brief aus der Schublade.
 Sie kommen um 12 aus der Schule.

[Menü](#) [Hilfe](#) [Übung](#)

EK 2 - devam

Präpositionen mit dem Dativ									
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß	
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu			

außer

- zur Einschränkung auf eine bestimmte Ausnahme
- feste Wendungen (ohne Artikel)

Außer einem Hund war nichts Lebendiges zu sehen.
 Außer Milch und Honig nahm der Kranke nichts zu sich.
 Außer Wein trank er nichts.

Menü Hilfe Übung

Präpositionen mit dem Dativ									
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß	
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu			

bei

- zur Ortsangabe (-in der Nähe von)
- zur Angabe eines Aufenthalts
- zur Angabe von gleichzeitigen Handlungen und Vorgängen
- zur Angabe eines Verhaltens
- feste Wendungen (meist ohne Artikel)

Hanau liegt bei Frankfurt.
 Sie müssen beim Schwimmbad rechts abbiegen.
 Das Haus liegt beim Bahnhof.

Menü Hilfe Übung

EK 2 - devam

Präpositionen mit dem Dativ									
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß	
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu			

dank
zur Angabe einer positiven Leistung

Dank dem Zureden seiner Mutter schaffte er doch noch das Abitur.
Dank seinem Lebenswillen überlebte der Gefangene.
Dank seiner Freundin konnte er seine Prüfung bestehen.

Menü Hilfe Übung

Präpositionen mit dem Dativ									
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß	
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu			

entgegen
zum Ausdruck von etwas Gegesätzlichem, das oft unerwartet eintritt

Entgegen den allgemeinen Erwartungen siegte die Oppositionspartei.
Den Vorstellungen seiner Eltern entgegen hat er nicht studiert.
Entgegen meinen Erwartungen war das Wetter sehr schön.

Menü Hilfe Übung

EK 2 - devam

Präpositionen mit dem Dativ									
Präpositionen mit dem Dativ									
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß	
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu			

entsprechend
zum Ausdruck einer Übereinstimmung

Er hat seiner Ansicht entsprechend gehandelt.
Entsprechend Ihrer Vorstellung haben sie alles mitgenommen.
Entsprechend seiner Meinung hat er gehandelt.

Menü Hilfe Übung

Präpositionen mit dem Dativ									
Präpositionen mit dem Dativ									
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß	
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu			

gegenüber

1. zur Ortsangabe
2. bei Personen - Äußerungen von Personen -, auch Sachen
3. Transitive Verben wie stehen, sitzen, liegen u.a. mit gegenüber werden als trennbare Verben gebraucht

Gegenüber der Post finden Sie verschiedene Reisebüros.
Der Bushaltestelle gegenüber wird ein Hochhaus gebaut.
Gegenüber dem Bahnhof steht ein modernes Hotel.

Menü Hilfe Übung

EK 2 - devam

Präpositionen mit dem Dativ									
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß	
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu			

gemäß
meist juristisch gebraucht

Gemäß der Straßenverkehrsordnung ist der Angeklagte schuldig.
Das Gesetz wurde den Vorschlägen der Kommission gemäß geändert.
Gemäß dem Gesetz wurden sie beauftragt.

Menü Hilfe Übung

Präpositionen mit dem Dativ									
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß	
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu			

mit

1. zur Angabe einer Verbindung eines Zusammenhangs
2. zur Angabe eines Mittels oder Instruments
3. a) zur Angabe eines Gefühls, eines Verhaltens (oft ohne Artikel)
b) zur Angabe der Art und Weise, wie etwas ist oder geschieht (oft ohne Artikel)
4. zur Bezeichnung des Zeitablaufs

Jeden Sonntag gehen wir mit meinen Eltern ins Kino.
Mit ihr habe ich mich immer gut verstanden.
Wir wollen ein Zimmer mit Bad.

Menü Hilfe Übung

EK 2 - devam

Präpositionen mit dem Dativ									
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß	
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu			

nach

1. zur Ortsangabe ohne Artikel
 - a) bei Städten, Länder, Kontinente und Himmelsrichtungen, ...
 - b) bei Adverbien
2. zur Zeitangabe
 - a) ohne Artikel bei kirchlichen Feiertage, Wochentagen, Monaten
 - b) mit Artikel
3. entsprechend einer Vorlage oder Vorstellung
4. zur Angabe einer Reihenfolge

Unsere Überfahrt nach England war sehr stürmisch.
 Die Kompaßnadel zeigt immer nach Norden.
 Heute fahren wir nach Bonn.

Menü
Hilfe
Übung

Präpositionen mit dem Dativ									
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß	
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu			

nebst

= samt, zusammen mit, mesit ohne Artikel

Er verkaufte ihm das Haus nebst Garage.
 Der Fotoapparat nebst Tasche kostet 250 Mark.
 Er kaufte das Haus nebst Möbel.

Menü
Hilfe
Übung

EK 2 - devam

Präpositionen mit dem Dativ									
Präpositionen mit dem Dativ									
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß	
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu			

samt
= zusammen mit, auch noch zusätzlich

Er kam überraschend **samt** seinen acht Kindern.
Das Auto **samt** aller Zubehör kostet nicht viel.
Das Schiff ist **bei** dem Sturm **samt** Mannschaft gesunken.

[Menü](#) [Hilfe](#) [Übung](#)

Präpositionen mit dem Dativ									
Präpositionen mit dem Dativ									
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß	
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu			

seit
1. zur Zeitangabe
a) ohne Artikel bei kirchlichen Feiertagen, Wochentagen, Monaten
b) mit Artikel

Seit Sommer habe ich euch nicht mehr gesehen.
Er ist **seit** Dienstag krankgeschrieben.
Seit Anfang August hat er wieder eine Stellung.

[Menü](#) [Hilfe](#) [Übung](#)

EK 2 - devam

Präpositionen mit dem Dativ									
Präpositionen mit dem Dativ									
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß	
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu			

von

1. zur Ortsangabe
2. zur Datumsangabe
3. a) von ... ab zur Ortsangabe, eine Richtung angehend
b) von ... aus zur Ortsangabe, ausgehend von einem bestimmten Punkt
c) von ... an zur Zeitangabe, ausgehend von einem Zeitpunkt
4. zur Angabe des Urhebers in Passivsätzen
5. a) anstelle eines Genitivattributs, wenn kein Artikel gebraucht wird
b) anstelle eines Adjektivattributs
6. mit anderen präpositionalen Angaben zusammen

Ich bin gerade von Schottland zurückgekommen.
Der Wind weht von Süden.
Das Regenwasser tropft vom Dach.

Menü	Hilfe	Übung
------	-------	-------

Präpositionen mit dem Dativ									
Präpositionen mit dem Dativ									
ab	aus	außer	bei	dank	entgegen	entsprechend	gegenüber	gemäß	
mit	nach	nebst	samt	seit	von	zu			

zu

1. zur Ortsangabe in Richtung auf ein Ziel, bei Ortsangaben mit Artikel und bei Personen
2. zur Zeitangabe
a) ohne Artikel bei kirchlichen Feiertagen
b) mit Artikel zur Angabe eines bestimmten Zeitpunkts
3. zur Angabe einer Absicht
4. zum Ausdruck eines Gefühls
5. zur Angabe einer Veränderung
6. zur Angabe von Zahlenverhältnissen
7. Feste Wendungen

Er schwimmt zu der Insel hinüber.
Gehen Sie doch endlich zu einem Arzt.
Am Freitag komme ich zu dir.

Menü	Hilfe	Übung
------	-------	-------

EK 2 - devam

Übung - Präpositionen mit dem Dativ										
Übung										
Präpositionen mit dem Dativ										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Leistung
<p>..... morgen werde ich ein neues Auto kaufen.</p> <p> <input checked="" type="radio"/> Ab <input type="radio"/> Aus <input type="radio"/> Bei <input type="radio"/> Gemäß </p>										
<p>Menü Hilfe</p>										

Übung - Präpositionen mit dem Dativ										
Übung										
Präpositionen mit dem Dativ										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Leistung
<p> Antwort 1 richtig Antwort 2 richtig Antwort 3 richtig Antwort 4 richtig Antwort 5 falsch Antwort 6 richtig Antwort 7 richtig Antwort 8 richtig Antwort 9 falsch Antwort 10 falsch </p>										
<p>Menü Hilfe</p>										

EK 2 - devam

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

an auf hinter in neben über unter vor zwischen

an

- zur Ortsangabe
 - mit Akkusativ auf die Frage Wohin?
 - mit Dativ auf die Frage Wo?
- mit Dativ zur Zeitangabe bei Tageszeiten, Datumsangaben, Wochentagen
- mit Akkusativ zur Zahlenangaben
- feste Wendungen (irreal)

Er stellt die Leiter an den Apfelbaum.

Sie schreibt das Wort an die Tafel.

Ich hänge das Bild an die Wand.

Menü Hilfe Übung

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

an auf hinter in neben über unter vor zwischen

auf

- zur Ortsangabe
 - mit Akkusativ auf die Frage Wohin?
 - mit Dativ auf die Frage Wo?
- zur Zeitangabe
- Feste Wendungen
 - mit Akkusativ
 - mit Dativ

Er stellt die Kiste auf den Wagen.

Plötzlich lief das Kind auf die Straße.

Er legte seine Hand auf meine.

Menü Hilfe Übung

Ek 2 - devam

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

an | auf | **hinter** | in | neben | über | unter | vor | zwischen

hinter

- zur Ortsangabe
 - mit Akkusativ auf die Frage Wohin?
 - mit Dativ auf die Frage Wo?
- zur Angabe einer Unterstützung
- Feste Wendungen

Stell das Auto hinter das Haus!

Das Buch ist hinter das Bücherregal gefallen.

Ich stelle mich hinter den Baum.

Menü | Hilfe | Übung

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

an | auf | hinter | **in** | neben | über | unter | vor | zwischen

in

- zur Ortsangabe
 - mit Akkusativ auf die Frage Wohin?
 - mit Dativ auf die Frage Wo?
- mit Dativ zur Zeitangabe
 - zur Angabe eines fest begrenzten Zeitraums
 - zur Angabe eines späteren Zeitpunkts, von jetzt ab gerechnet
- mit Dativ zum Hinweis auf eine schriftliche Vorlage oder eine mündliche Aussage
- mit Dativ zur Angabe von inneren oder äußeren Zuständen (oft mit Possivpronomen)
- Feste Wendungen

Ich habe die Papiere in die Schreibtischschublade gelegt.

Am Montag fahren wir in die Stadt.

Ich hänge den Mantel in den Schrank.

Menü | Hilfe | Übung

EK 2 - devam

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

an auf hinter in neben über unter vor zwischen

neben

- zur Ortsangabe
 - mit Akkusativ auf die Frage Wohin?
 - mit Dativ auf die Frage Wo?
- mit Dativ (=zusätzlich, zu etwas anderem)

Der Kellner legt das Besteck neben den Teller.

Er setzte sich neben mich.

Meine Freundin setzte sich neben den Tisch.

Menü Hilfe Übung

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

an auf hinter in neben über unter vor zwischen

über

- zur Ortsangabe
 - mit Akkusativ auf die Frage Wohin?
 - mit Dativ auf die Frage Wo?
- mit Akkusativ (=überqueren)
- ohne Artikel, Zwischenstation auf einer Fahrt
- mit Akkusativ zur Zeitangabe
 - einen Zeitraum überspringend
 - während eines Zeitraums
- mit Akkusativ zur Bezeichnung einer Steigerung (=länger als, mehr als)
- mit Akkusativ zur Angabe eines Themas
- Feste Wendungen

Der Entenschwarm fliegt über den Fluß.

Der Sportler sprang über die 2 Meter Latte.

Er zog die Mütze über die Ohren.

Menü Hilfe Übung

EK 2 - devam

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

an | auf | hinter | in | neben | über | unter | vor | zwischen

unter

- zur Ortsangabe
 - mit Akkusativ auf die Frage Wohin?
 - mit Dativ auf die Frage Wo?
- mit Dativ zur Zeit- oder Zahlenangaben
- mit Dativ zur Bezeichnung bestimmter Personen oder Sachen, die sich zwischen anderen befinden
- mit Dativ zur Angabe einer Bedingung, wie etwas ist oder geschieht
- Feste Wendungen

Die Schlange kroch unter den Busch.

Sie legte ihm ein Kissen unter den Kopf.

Das Flugzeug fliegt unter der schwarzen Wolken.

Menü | Hilfe | Übung

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

an | auf | hinter | in | neben | über | unter | vor | zwischen

vor

- zur Ortsangabe
 - mit Akkusativ auf die Frage Wohin?
 - mit Dativ auf die Frage Wo?
- mit Dativ zur Zeitangabe
- mit Dativ zur Angabe der Ursache eines Verhaltens
- Feste Wendungen

Stellt den Mülleimer vor das Tor!

Beim Gähnen soll man die Hand vor dem Mund halten.

Der Hund geht vor die Tür.

Menü | Hilfe | Übung

EK 2 - devam

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

Präpositionen mit Akkusativ oder Dativ

an auf hinter in neben über unter vor zwischen

zwischen

1. zur Ortsangabe

a) mit Akkusativ auf die Frage Wohin?

b) mit Dativ auf die Frage Wo?

2. mit Dativ zur Zeit- oder Zahlenangabe

3. mit Dativ zur Angabe einer Beziehung

4. Feste Wendungen

Er befestigte die Hängematte zwischen zwei Bäume.

Sie nahm das Vögelchen zwischen Ihre Hände.

Der Tisch steht zwischen die Stühlen.

Menü

Hilfe

Übung

Übung - Präpositionen mit dem Dativ oder Akkusativ

Übung

Präpositionen mit dem Dativ oder Akkusativ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Leistung

Er legt die Tasche Tisch.

- neben den
 neben dem
 neben die
 neben das

Menü

Hilfe

EK 2 - devam

Übung - Präpositionen mit dem Dativ oder Akkusativ										
Übung										
Präpositionen mit dem Dativ oder Akkusativ										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Leistung
Antwort 1	<input type="text" value="falsch"/>									
Antwort 2	<input type="text" value="richtig"/>									
Antwort 3	<input type="text" value="falsch"/>									
Antwort 4	<input type="text" value="falsch"/>									
Antwort 5	<input type="text" value="richtig"/>									
Antwort 6	<input type="text" value="falsch"/>									
Antwort 7	<input type="text" value="richtig"/>									
Antwort 8	<input type="text" value="richtig"/>									
Antwort 9	<input type="text" value="richtig"/>									
Antwort 10	<input type="text" value="richtig"/>									
<input type="button" value="Menü"/> <input type="button" value="Hilfe"/>										

Präpositionen mit Genitiv		
temporal	lokal	kausal
temporal anlässlich außerhalb binnen (innerhalb) während zeit		
<p>Anlässlich des 100. Todestages des Dichters wurden seine Werke neu herausgegeben.</p> <p>Anlässlich des 50. Geburtstag, bekam der Meister viele Geschenke.</p> <p>Anlässlich des Feiertags konnten sie sich sehen.</p>		
<input type="button" value="Menü"/> <input type="button" value="Hilfe"/> <input type="button" value="Übung"/>		

EK 2 - devam

Präpositionen mit Genitiv

Präpositionen mit Genitiv

temporal | **lokal** | kausal

lokal	
abseits	jenseits
außerhalb	längs, längsseits
beiderseits	oberhalb
diesseits	seitens, von seiten
inmitten	unterhalb
innerhalb	unweit

Abseits des Hofes können sie radfahren.
 Abseits der großen Eisenbahnstrecke liegt das Dorf.
 Abseits der Mühle befindet sich das Rathaus.

Menü | Hilfe | Übung

Präpositionen mit Genitiv

Präpositionen mit Genitiv

temporal | lokal | **kausal**

kausal
angesichts
aufgrund
halber
infolge
kraft
laut
mangels
zufolge
zugunsten
wegen

Angesichts des Elends der Obdachlosen wurden größere Summen gespendet.
 Angesichts des Erdbebens wurden viele Spenden veranstaltet.
 Angesichts der Überflutung wurden alle Hubschrauber bereitgestellt.

Menü | Hilfe | Übung

EK 2 – devam

Übung - Präpositionen mit dem Genitiv										
Übung Präpositionen mit dem Genitiv										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Leistung
<p>Ich war gestern Stadt</p> <p> <input checked="" type="radio"/> außerhalb der <input type="radio"/> außerhalb des <input type="radio"/> außerhalb die <input type="radio"/> außerhalb den </p>										
<p>Menü Hilfe</p>										

Übung - Präpositionen mit dem Genitiv										
Übung Präpositionen mit dem Genitiv										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Leistung
<p>Antwort 1 richtig</p> <p>Antwort 2 falsch</p> <p>Antwort 3 richtig</p> <p>Antwort 4 richtig</p> <p>Antwort 5 falsch</p> <p>Antwort 6 richtig</p> <p>Antwort 7 falsch</p> <p>Antwort 8 falsch</p> <p>Antwort 9 falsch</p> <p>Antwort 10 falsch</p>										
<p>Menü Hilfe</p>										

EK 2 – devam

Hilfe

- Program fare ile kullanılır.
- Farenin sol düğmesi ile işlemler yapılır.
- İşaretlerin anlamları:



Bu işaretin çıktığı yerlerde fare ile tıklayabilirsiniz

Örnek |

Menülerde düğmelere tıklayabilirsiniz



EK - 3

DENEY GRUBUNUN ÖNTEST PUANLARI

Denek Sıra No	Puanı
1	19
2	24
3	26
4	25
5	28
6	15
7	19
8	29
9	24
10	21
11	24
12	27
13	21
14	22
15	23

EK 4**DENEY GRUBUNUN SONTEST PUANLARI**

Denek Sıra No	Puanı
1	22
2	28
3	30
4	31
5	24
6	18
7	19
8	23
9	20
10	26
11	24
12	31
13	25
14	29
15	28

EK 5**DENEY GRUBUNUN KALICILIK TESTİ PUANLARI**

Denek Sıra No	Puanı
1	20
2	32
3	23
4	25
5	29
6	25
7	18
8	18
9	21
10	27
11	26
12	30
13	27
14	30
15	28

KAYNAKÇA

Alessi, Steffen M. ve Trollip, Stanley R.. **Computer Based Instruction**. USA: Prentice Hall, 1985.

Alkan, Cevat. **Eğitim Teknolojisi Kuram Yöntemler**. Ankara: Yargıçoğlu Matbaası, 1977.

_____. **Eğitim Teknolojisi, Disiplin Kuram Süreç Ortam Uzman Uygulama**. Ankara: Anı Yayıncılık, 1998.

Alkan, Cevat ve Kurt, Mehmet. **Özel Öğretim Yöntemleri, Disiplinlerin Öğretim Teknolojisi**. Ankara: Anı Yayıncılık, 1998.

Başaran, İbrahim Ethem. **Türkiye Eğitim Sistemi**. Ankara: Gül Yayınevi, 1993.

Bilen, Mürüvvet. **Plandan Uygulamaya Öğretim**. Ankara: Anı Yayıncılık, 1999.

Brücher, Karl H.. "Zur Leistungsfähigkeit und Verwendbarkeit von Autorenprogrammen im CALL", **Neue Wege im Computergestützten Fremdsprachenunterricht**. Ed: Fechner Jürgen, Berlin: Langenscheidt, 1998.

Çilenti, Kamuran. **Eğitim Teknolojisi ve Öğretimi**. Ankara: Yargıcı Matbaası, 1995.

Demircan, Ömer. "Yönetimin Dilince Yabancı Dil Öğretimi: Yabancıdil Öğretimine ilişkin Resmi Belgeler Kaynakçası". **Yabancı Dil: Öğretim Sorunları, Gözlemler, Öneriler**. Ed: Göktürk Akşit, T.C. İstanbul üniversitesi Yabancı Diller Okulu Yayınları, 1982.

Demirel, Özcan. **İlköğretim Okullarında Yabancı Dil öğretimi**. İstanbul: MEB Yayınları, 1999.

- _____. **Genel Öğretim Yöntemleri**. Ankara: USEM Yayınları, 1995.
- _____. "Türkiye'de Yabancı Dil Öğretimi", **Çağdaş Eğitim**. Sayı: 44, Nisan 1980.
- _____. **Yabancı Dil Öğretimi**. Ankara: USEM Yayınları, 1993.
- _____. **Planlamadan Değerlendirmeye Öğrenme Sanatı**. Ankara: Pegema Yayıncılık, 1999.
- Deveci, Tahir. **Almanca'nın Öğretimi Bilgisi**. Ankara: Özbek Matbaası, 1984.
- Dreyer, Hilke ve Schmitt, Richard. **Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik**. München: Verlag für Deutsch, 1985.
- Edelhoff, Christoph ve Piepho, Hans-Eberhard. **Authentische Texte im Deutschunterricht**. München: Max Hueber Verlag, 1985.
- Ergin, Akif. **Öğretim Teknolojisi İletişim**. Ankara: Anı Yayıncılık, 1998.
- Fechner, Jürgen. "Computer im Fremdsprachenunterricht Deutsch als Fremdsprache – Eine Einführung". **Neue Wege im Computergestützten Fremdsprachenunterricht**. Ed: Fechner Jürgen, Berlin: Langenscheidt, 1998.
- Göktürk, Akşit. "Çağdaş Bilginin Kazandırılmasında Yabancı Dil". **Yabancı Dil: Öğretim Sorunları, Gözlemler, Öneriler**. Ed: Göktürk Akşit, T.C. İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Okulu Yayınları, 1982.
- Hackbarth, Steven. **The Education Technology Handbook**. New Jersey: Educational Tecnology Publications Englewood Cliffs, 1996.

Hızal, Alişan. “Eğitim Teknolojisi Uygulama Yöntemi: Bilgisayarla Kendi Kendine Öğrenme”, **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**. Cilt:17 – Sayı: 1-2, Ayrı Baskı, Ankara 1985.

_____. **Bilgisayar Eğitimi ve Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 1989.

Hope, Geoffrey R., Heimy F. Taylor ve Pusack James P.. **Using Computers in Foreign Language Teaching**. New Jersey: Prentice Hall Regents, Englewood Cliff, 1984.

Hoşcan, Yaşar ve Karadayı, Nezir. **BİLGİSAYAR**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Ders Kitapları Yayın No:26, 1996.

İmer, Gülriz, Eğitim Fakültelerinde Öğretmen Adaylarının Bilgisayarı Eğitimde Kullanmaya Yönelik Nitelikleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1212, 2000.

Khurshid, Ahmad, Corbett Greville, Rogers Margaret ve Sussex Roland, **Computers, Language Learning and Language Teaching**. Great Britian: Cambridge University Press, 1991.

Kocaman, Ahmet. “Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler”, **Türk Dili: Dil Öğretimi Özel Sayısı**. Temmuz 1983a.

M.E.B., **Temel Eğitim Programı’ndan**. Temel Eğitim Programı Koordinasyon Kurulu Basın Bülteni, Sayı:13, Şubat 2000.

MEGSB-METARGEM. **Türkiye’de Bilgisayar Destekli Eğitim Konferansı**. İstanbul: Ekim 1987.

Namlu, Ayşen Gürcan. **Bilgisayar Destekli İşbirliğine Dayalı Öğrenme**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi yayınları; No: 57, 1999.

Odabaşı, H. Ferhan. **Yabancı Dil Eğitiminde Bilgisayar Kullanımı**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No:45, 1997.

Özsoy, Muammer. **Örneklerle Bugünkü Almanca**. İstanbul: Meteksan Ltd.Sti., 1993.

Schulz, Hans ve Sundermeyer, Wilhelm. **Deutsche Sprachlehre für Ausländer**. München: Max Hueber Verlag, 1983.

Şeniş, Fethi. **Açıköğretimde Eğitsel İletişim Ortamı Olarak Bilgisayar**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No:684, 1993.

_____. "Bilgisayar Destekli Eğitim Yazılımlarında Öğrenciyle Etkileşim", **BİLGİSAYAR DESTEKLİ EĞİTİM ÇALIŞMA RAPORLARI**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No:680, 1993.

Tandoğan, Mahmut ve Özer Bekir ve diğerleri, **Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1021, 1998.

Venezky, Richard ve Osin Luis. **Computer Assisted Instruction**. London: Longman, Ney York & London, 1991.

Yaşar, Şefik. **Öğrencilerin Bilgisayara İlişin Genel Tutumları**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 1992.

White, S. Charles ve Hubbard Gay. **Computers and Education**. New York: Macmillan Publishing Company, 1988.

Akademia. (2000). **Akademia Web Sayfası**. <http://www.akademia.com>.

Anadolu Üniversitesi AÖF, (2000). **Açık Öğretim Fakültesi**
<http://www.aof.anadolu.edu.tr>.

Anadolu Üniversitesi BDE, (2000). **Bilgisayar Destekli Eğitim Birimi**,
<http://bde.anadolu.edu.tr/>.

Anadolu Üniversitesi WEBCT, (2000). **BDE Birimi WEBCT**,
<http://anadolu.edu.tr/webct>.

Digalo, (2000). **SAPI Text-To-Speech Engine**, <http://www.digalo.com>.

D.P.T. (T.C. Devlet Planlama Teşkilatı), (2000). **Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı**, <http://plan8.dpt.gov.tr/>, plan8.zip.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2000). **Projeler**, <http://www.meb.gov.tr/>.

ODTÜ Sanal Kampüs, (2000). **İ_DEA**. <http://idea.metu.edu.tr>.

Schwappacher, Frank. (1999). **Unterstützung der aktiven Mitgestaltung des Lernprozesses durch den Lernenden im World Wide Web**.
<http://www.pi.informatik.tu-darmstadt.de/StudArb/Schwapp/diplom/ausarbeitung/html/main.html>.

Warschauer, Mark ve Healy Deborah. (2000). **Computers and language learning: An overview**. <http://www.lll.hawaii.edu/web/faculty/markw/overview.html>.